Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

В.о. завідувача кафедри,
к.е.н., доцент
_____Ольга ГУБАРИК
«____» _____ 20___ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: **Удосконалення обліку запасів та аналіз ефективності їх використання на підприємстві**
Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Здобувач Віола КОВБАСА
групи МгОПз-22

Науковий керівник
к.е.н., доцент Олександр АТАМАС

Дніпро – 2024

Форма № Н – 9.01
(затверджена наказом МОН молоді та спорту України
від 29 березня 2012 року № 384)

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет: Обліку і фінансів
Кафедра: Обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою
Освітньо-професійна програма: «Облік і оподаткування»
Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

З А Т В Е Р Д Ж У Ю
Зав. кафедри _____ Ігор ПРИХОДЬКО
«_____»_____ 202__р.

З А В Д А Н Н Я
Ковбасі Віолі Валеріївні

1.Тема роботи «Удосконалення обліку запасів та аналіз ефективності їх використання на підприємстві»
Науковий керівник роботи Атамас Олександр Петрович, к.е.н., доцент

затверджені наказом по ДДАЕУ від « 20 » листопада 2023 р. № 3509

2.Термін подання здобувачем роботи: – 10 лютого 2024 року.

3. Вихідні дані до роботи: Нормативно-правовий масив в розрізі Законів України, Податкового кодексу України, Положень (стандартів бухгалтерського обліку), матеріали періодичних видань та підручників, результат статистичних спостережень, а також фінансова звітність та економічні звіти товариства з обмеженою відповідальністю «МТС ЧЕРНЕЧЧИНА» Магдалинівського району Дніпропетровської області.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити).

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень). Класифікаційні особливості запасів відповідно нормативних вимог до бухгалтерського обліку. Характеристика запасів в розрізі принципів їх поділу на підвиди. Характерні властивості категорії «Запаси». Сукупність нормативно-правового забезпечення обліку. Особливості визначення оцінки запасів в процесі їх обліку. Динаміка зміни основних показників майна господарства станом на 2022 рік в порівнянні із 2018 роком. Відношення змін у структурі основних засобів у 2022 році в порівнянні із 2018 роком. Динаміка змін стану фінансового результату протягом досліджуваного періоду. Результативний показник зміни показників, які відображають стійкість господарства у 2022 році у % до 2018 року. Фактичний стан рівня ліквідності та платоспроможності

активів господарства у 2022 році. Результати в зміні динаміці активності господарства у 2022 році. Результат комплексного аналізу діяльності господарства в динаміці протягом останніх 5 років.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____березень 2023р._____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні основи ведення обліку запасів, оцінка та класифікація рівнів ефективності їх використання	Березень 2023	
2	Фінансово – економічна характеристика ТОВ «МТС ЧЕРНЕЧЧИНА» Магдалинівського району Дніпропетровської області	Квітень 2023	
3	Фактичні особливості ведення обліку запасів господарства	Травень 2023	
4	Проєктування основних напрямів оптимізації виробничої діяльності через удосконалення обліку запасів	Вересень 2023	
5	Практичні засади аналізу наявності та використання запасів господарства	Листопад 2023	
6	Висновки і пропозиції	Грудень 2023	
7	Оформлення кваліфікаційної роботи	Січень 2024	

Здобувач _____ ____Віола КОВБАСА_____
(підпис) (власне ім’я, прізвище)

Науковий керівник _____ _____Олександр АТАМАС_____
(підпис) (власне ім’я, прізвище)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ 5

ВСТУП 7

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ, ОЦІНКА ТА КЛАСИФІКАЦІЯ РІВНІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ 11

1.1. Розкриття теоретичних аспектів щодо визначення поняття запасів 11

1.2. Теоретичний концепт обліку запасів 15

1.3. Аналітичні основи та базис діагностики запасів 19

Висновки до першого розділу 21

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ ГОСПОДАРСТВА ТА РОЗРОБКА НАПРЯМІВ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ 23

2.1. Фінансово – економічна характеристика ТОВ «МТС ЧЕРНЕЧЧИНА» Магдалинівського району Дніпропетровської області 23

2.2. Оцінка практичних особливостей здійснення виробничої діяльності через дослідження бухгалтерської служби господарства 30

2.3. Фактичні особливості ведення обліку запасів господарства 32

2.4. Оптимізація основних напрямів виробничої діяльності через удосконалення обліку запасів 35

Висновки до другого розділу 37

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ НАЯВНОСТІ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗАПАСІВ ГОСПОДАРСТВА 40

3.1. Аналітична діагностика наявності та використання запасів на підприємстві 40

3.2. Моделювання стратегічних рішень, щодо оптимізації господарської діяльності та поліпшення роботи ділянки обліку в розрізі запасів 42

Висновки до третього розділу 44
ВИСНОВКИ 46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 51

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення обліку запасів та аналіз ефективності їх використання на підприємстві».

Кваліфікаційна робота містить: 58 сторінках, 21 рисунок, 2 формули, 1 документ, 50 літературних джерела.

Об'єкт дослідження – особливості ведення обліку та здійснення аналізу господарської діяльності в розрізі запасів господарства.

Предмет дослідження - процеси обліково-аналітичного забезпечення активів господарства в розрізі запасів.

Мета роботи – діагностика теоретичних та практичних аспектів обліку та аналізу запасів.

Методи дослідження. Інструментарний концептуальний підхід через використання засад діагностики, моделювання, розрахунку та статистичного спостереження.

В процесі роботи над підготовкою кваліфікаційного проєкту була здійснена детальна діагностика теоретичних та практичних засад ведення обліку запасів. Оцінено практичні факти ведення обліку та складання звітності для господарства – бази дослідження. За результатами отриманих від діагностики даних, розроблений обліково-аналітичний інструментарій оптимізаційних підходів для удосконалення обліку виробничої діяльності в розрізі запасів. Здійснено математичне моделювання, як елемент розробки оперативних та стратегічних рішень. Спроектовані в процесі виконання кваліфікаційної роботи заходи можуть бути залучені до виробничого процесу господарств різних форм власності, зокрема сільськогосподарських.

Результати впроваджені в діяльність товариства з обмеженою відповідальністю «МТС ЧЕРНЕЧЧИНА» Магдалинівського району, Дніпропетровської області.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ЗАПАСИ, АНАЛІЗ, ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА, МОДЕЛЮВАННЯ, ОПТИМІЗАЦІЯ

ABSTRACT

Topic: «Improvement of stock accounting and analysis of the efficiency of their use at the enterprise».

The qualification work contains: 56 pages, 21 figures, 2 formulas 1 document, 50 literary sources.

The object – features of record keeping and analysis of economic activity in terms of farm stocks.

The subject of research – processes of accounting and analytical maintenance of farm assets in terms of stocks.

The purpose of the work – diagnosis of theoretical and practical aspects of inventory accounting and analysis.

Research methods. Instrumental conceptual approach through the use of principles of diagnosis, modeling, calculation and statistical observation.

In the process of working on the preparation of the qualification project, a detailed diagnosis of the theoretical and practical principles of inventory management was carried out. The practical facts of record keeping and reporting for the economy were evaluated - the basis of the study. According to the results of the data obtained from the diagnostics, an accounting and analytical toolkit of optimization approaches was developed to improve the accounting of production activities in terms of stocks. Mathematical modeling was carried out as an element of the development of operational and strategic solutions. Measures designed in the process of performing qualification work can be involved in the production process of farms of various forms of ownership, in particular agricultural ones.

The results are implemented in the activities of the limited liability company "MTS CHERNECCHINA" of the Magdaliniv district, Dnipropetrovsk region.

KEYWORDS

INVENTORIES, ANALYSIS, FINANCIAL DIAGNOSTICS, MODELING, OPTIMIZATION

ВСТУП

Актуальність теми. Облікові та аналітичні засади, щодо активів підприємств будь-якої форми власності завжди виступали актуальною темою для обговорення науковцями, профільними фахівцями та бізнесменам. Реалії ведення вітчизняного бізнесу спонукають виробників більш ґрунтовно підходити до питань витрати активів та оптимізації витрат. Запаси, в тому числі виробничі запаси (*далі З, ВЗ*) відіграють провідну роль у веденні господарської діяльності господарств будь-якої форми власності. Адже без З, в т.ч. ВЗ неможлива жодна виробнича діяльність. ВЗ відіграють ключову роль в процесі виробництва готової продукції. Безпосередньо від їх якості залежить якість кінцевої продукції. Основним масивом нормативного забезпечення обліку ВЗ виступає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Податковий кодекс України, Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності, а також Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси». Доцільно підкреслити, що запаси бувають виробничого та невиробничого призначення. Для підприємств, орієнтація яких направлена на надання послуг більш притаманні на балансі невиробничі запаси, а відповідно для господарств, операційною діяльністю яких є безпосереднє виготовлення готової продукції, балансовими вважають ВЗ.

Сукупний пакет тематики, щодо обліку ВЗ досліджували багато науковців, вчених, бізнесменів, економістів та профільних фахівців. Результати досліджень по цій тематиці можна побачити в працях таких фахівців, як Бутинець Ф.Ф., Герасим П., Кравець М. О., Олініченко І. В., Скрипник М.І., Галатенко А.М., Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є., Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. та багатьох інших. Підкреслимо, до дослідження переліченх вчених та науковців носить досить предметний характер в контексті безпосереднього ведення обліку та включають

рекомендаційні заходи щодо їх його оптимізації, як засади удосконалення фінансово-виробничої діяльності загалом. Проте, слід відмітити досить велику плинність змін на вітчизняному та закордонному ринках, що спонукає до нових підходів до ведення виробничої діяльності вітчизняних господарств. З огляду на це, зазначимо, що обрана тематика являється реально актуальним на сьогодні питанням, яке потребує нестандартних та креативних підходів щодо розробки оптимізаційних заходів та рішень до удосконалення облікового забезпечення виробничої діяльності. Тому робота в розрізі тематики кваліфікаційного проєкту є актуальною та практичною.

Головною метою, яка слугує пусковим механізмом при підготовці кваліфікаційної роботи є дослідження та аналітична діагностика ведення обліку, підготовки фінансової та податкової звітності, а також розробка конкретних напрямів удосконалення обліку ВЗ на базі окремого господарства.

Досягнення поставленої цілі включає виконання таких завдань, як:

- дослідження теоретичних основ ведення обліку запасів, оцінка та класифікація рівнів ефективності їх використання;

- оцінка аналітичних основ, як базис діагностики запасів;

- дослідження фінансово – економічної характеристики ТОВ «МТС ЧЕРНЕЧЧИНА» Магдалинівського району Дніпропетровської області;

- оцінка фактичних особливостей ведення обліку ВЗ господарства;

- проєктування основних напрямів оптимізації виробничої діяльності через удосконалення обліку запасів ВЗ;

- здійснення практичних засад аналізу наявності та використання ВЗ господарства;

- розробка оптимізаційних моделей, як запоруки оптимізації обліку ВЗ.

Об’єкт дослідження – особливості ведення обліку та здійснення аналізу господарської діяльності в розрізі запасів господарства.

Предмет дослідження - процеси обліково-аналітичного забезпечення активів господарства в розрізі запасів.

Базовими даними для виконання роботи над заявленим дослідженням виступають фактичні дані, економічні звіти, фінансова та податкова звітність товариства з обмеженою відповідальністю «МТС ЧЕРНЕЧЧИНА», Магдалинівського району Дніпропетровської області.

Методи дослідження. Інструментарний концептуальний підхід через використання засад діагностики, моделювання, розрахунку та статистичного спостереження.

В процесі роботи над підготовкою кваліфікаційного проєкту була здійснена детальна діагностика теоретичних та практичних засад ведення обліку запасів. Оцінено практичні факти ведення обліку та складання звітності для господарства – бази дослідження. За результатами отриманих від діагностики даних, розроблений обліково-аналітичний інструментарій оптимізаційних підходів для удосконалення обліку виробничої діяльності в розрізі запасів. Здійснено математичне моделювання, як елемент розробки оперативних та стратегічних рішень.

Наукова новизна, яка являється підсумковим елементом результативності при роботі над даним кваліфікаційним проєктом. Вона включає демонстрацію конкретних напрямів, способів та прийомів до оптимізації виробничої діяльності господарства-бази дослідження та полягає у наступному:

-*вперше:*

- Запропонований концепт підвищення рівня ефективності використання запасів через застосування електронного додатку;

- Розрахована математична модель рівня ефективності функціонування фінансово-облікового стану господарства.

-*удосконалено:*

- побудований теоретичний алгоритм аналізу запасів;

- розроблений теоретичний концепт дослідження рівня ефективності використання ЗЗ;

- удосконалений аналітичний алгоритм обліку продуктових запасів господарства в розрізі їх закупівлі та списання до приготування;

- розроблено внутрішньогосподарську відомість «Меню-вимога на видачу продуктів харчування» (документ 1).

- *набуло подальшого розвитку*:

- згрупований концепт особливостей обліку ЗЗ відповідно до чинного нормативно-правового забезпечення;

- тлумачення терміну «*Запаси*» - сукупний концепт активної частини ресурсів окремо взятого господарства, який приймає безпосередню участь у здійснення фінансової та господарської діяльності, за їх допомогою фірма може отримати найбільшу кількість операційного прибутку (виручки від реалізації).

Отримані результати дослідження містять у собі практичний концепт, який можна впровадити у діяльність більшості вітчизняних сільськогосподарських господарств. Вони слугують інструментарієм та носять роль практичного алгоритму дій щодо поліпшення виробничо-фінансової діяльності, усунення «слабких місць» та стратегічних прогнозів щодо обліку запасів господарства.

Публікації. Найсуттєвіші результати дослідження мають назву «Діджитал платформи для ведення обліку та аналізу виробничих запасів». Та опубліковані у колективній монографії «Обліково-фінансове забезпечення в управлінні економічною стійкістю підприємства: сучасні тенденції і перспективи розвитку» за загальною редакцією в.о. завідувача кафедрою обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, к.е.н., доцента Ольги Губарик, к.е.н., д.е.н. професора Світлани Халатур. Розділ 4.1. С. 377-386. Стандарт, Дніпро 2023р. 464 с.

Базові результати та ряд висновків також представлений у тезах доповідей науково-практичній тезах доповідей, матеріали якої представлені у І Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції VII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Облік, аудит, оподаткування та

звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств», Дніпро 11-12 травня 2023 року.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ, ОЦІНКА ТА КЛАСИФІКАЦІЯ РІВНІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

1.1. Розкриття теоретичних аспектів щодо визначення поняття запасів

Термін «Запаси» носить у собі досить широкий та вагомий зміст. Він може бути розкритий в контексті запасів загалом (*далі ЗЗ*), а також виробничих запасів (*далі ВЗ*). Діяльність жодного господарюючого суб'єкта неможлива без активів для здійснення своєї діяльності. Вагомим елементом активів, як в практиці українських господарств, так і іноземних виступають саме ЗЗ. Досліджуючи літературні джерела різного роду походження можна знайти визначення поняття запасів, в т.ч. ЗЗ.

Так, Кузьома В.В. висвітлює наступне: «Визначення терміну «запаси» у вітчизняній науковій літературі з'явилось у період реформування бухгалтерського обліку з метою наближення його до міжнародних стандартів» [29].

Враховуючи нормативні положення, зокрема П(С)БО 9 «Запаси», поняття ЗЗ слід трактувати: «Активи, які: утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва» [34].

Кузьома В.В. у своїй статті також пише: «Отже, виробничі запаси – це придбані або самостійно виготовлені вироби, які підлягають подальшій переробці на підприємстві» [29].

Також автор пропонує зробити акцент, що ЗЗ включають наступне: «Сировина і матеріали, купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, паливо, тара і тарні матеріали, будівельні матеріали, матеріали, передані в переробку, запасні частини, матеріали сільськогосподарського призначення» [29].

В більшості своїй автори одностайні стосовно визначення поняття «Запаси», які розкривають їх зміст через кластер активів господарства. З огляду на це, пропонуємо власне тлумачення даному терміну:

«Запаси» - сукупний концепт активної частини ресурсів окремо взятого господарства, який приймає безпосередню участь у здійснення фінансової та господарської діяльності, за їх допомогою фірма може отримати найбільшу кількість операційного прибутку (виручки від реалізації).

Проте процедура визнання ЗЗ господарства активами має супроводжуватись рядом умов. Перелік умов, які слід враховувати в даному аспекті представлені на рисунку 1.1.

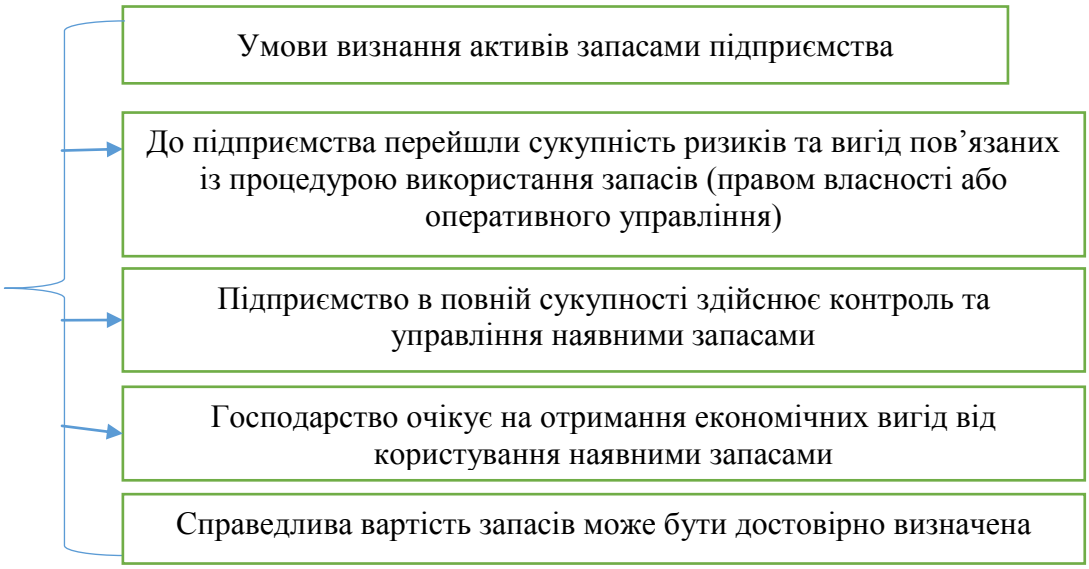

Рис. 1.1. Характерні вимоги визнання наявних економічних вигід ЗЗ

Враховуючи особливості ведення обліку відповідно до Національних та Міжнародних стандартів, доцільно підкреслити, що поняття ЗЗ запаси включає досить різноманітне та багатофакторне, оскільки включає підвид «Виробничі запаси», незавершене виробництво, МШП, а також поточні біологічні активи тваринництва (телята, поросята, курчата, каченята та ін.) і рослинництва (саджанці, молодий сад (до 1 року)). За для більш сприйнятного та зручного представлення класифікаційних, які б розкривали теоретичний зміст поняттю ЗЗ пропонуємо до уваги дані рисунку 1.2.

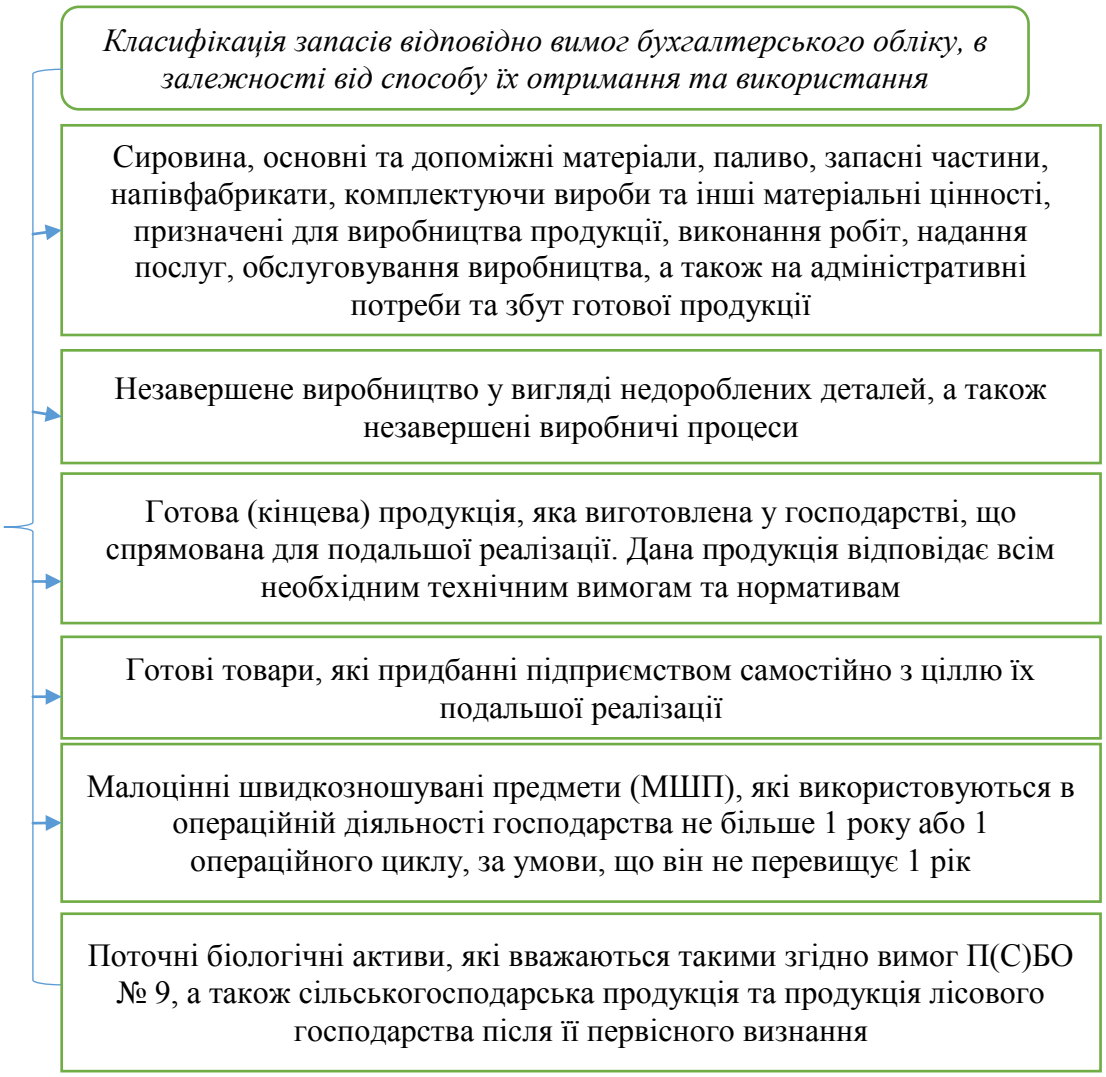

Рис. 1.2. Класифікаційні особливості ЗЗ відповідно нормативних вимог до бухгалтерського обліку

Аспекти, щодо визначення сутності поняття «Запаси» є широким поняттям. Так, наприклад, Бержанір І.А. у своїй роботі говорить наступне: «Запаси слід трактувати як частину матеріальних ресурсів підприємства, які є сукупністю предметів праці й перебувають на підприємстві у вигляді сировини, матеріалів, купівельних напівфабрикатів» [2].

В той же час Бондаренко Н.М. та. Тітаренко А.Д. поняття ЗЗ висвітлюють так: «Запаси виступають активами, що придбані зі сторони або самостійно виготовлені й утримуються підприємством для продажу, використання у процесі виробництва продукції, виконання робіт» [3].

Коваль Н.І. стверджує: «Запаси є складовою частиною групи матеріальних ресурсів, які формують виробничі ресурси підприємства» [24].

У своїй наукові статті Бондаренко О.М. і Тітаренко А.Д. підсумували: «Таким чином, економічне трактування запасів є тотожним з боку національних та міжнародних стандартів. Це цілком зрозуміло, адже національні положення ґрунтуються на міжнародних» [3].

Для більш точного висвітлення даної тематики, вважаємо за правильне висвітлити класифікацію ЗЗ відповідно до їх підвидів (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Характеристика ЗЗ в розрізі принципів їх поділу на підвиди

Таким чином, констатуємо, що ЗЗ являються вагомою та дуже важливою ділянкою ведення фінансової та господарської діяльності фірми не залежно від виду власності та специфіки її роботи. Без достатньої кількості

ЗЗ господарство не в змозі здійснювати свою діяльність на повний обсяг обороту, незалежно від того, чи являється воно суту виробничим, чи займається виключно наданням послуг. Також підкреслимо, що від правильної оцінки підвиду ЗЗ буде залежати в кінцевому вираженні правильність ведення сукупної господарської діяльності.

1.2. Теоретичний концепт обліку запасів

Проводячи дослідження в розрізі обраної тематики, слід зазначити, що облік «Запасів» в т.ч. «Виробничих запасів» - це досить широка ланка, яка включає ряд передумов та особливостей. Діяльність жодного сучасного господарства неможлива без товарно-матеріальних цінностей (далі ТМЦ), які забезпечують безперервність здійснення виробничої діяльності та операційної діяльності загалом. ЗЗ являються вагомим елементом активів фірми на рівні основних засобів, грошових коштів та дебіторської заборгованості. Запасам притаманні ряд властивостей (рис. 1.4).

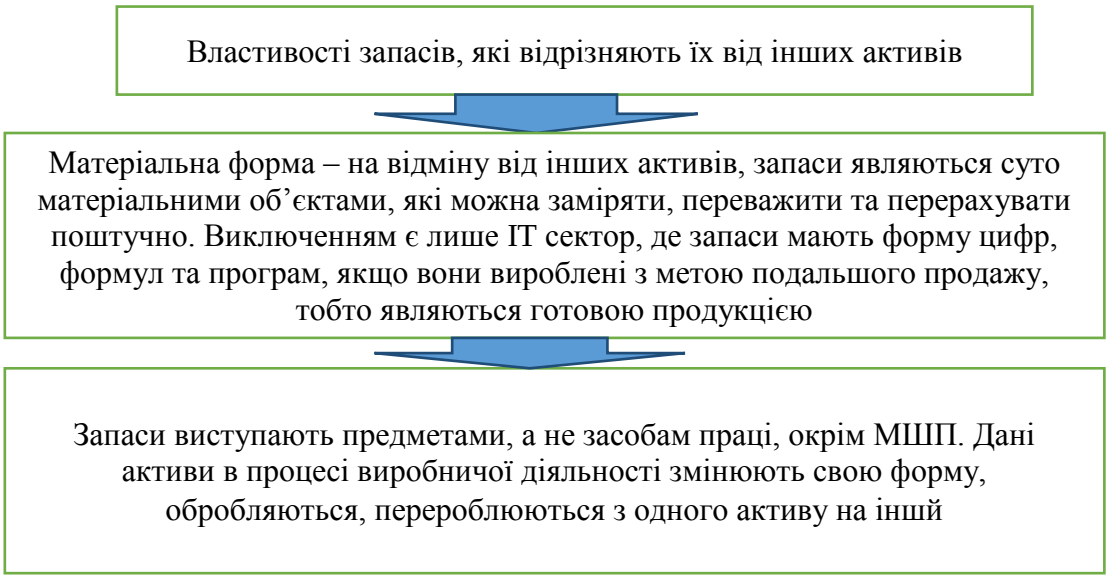

Рис. 1.4. Характерні властивості категорії «Запаси»

Аспекти, щодо обліку та оподаткування ЗЗ також має свої особливості. ЗЗ, на ряду з іншими активами, також можуть втрачати свій первісний вид. Наприклад, якщо ЗЗ зіпсувались, зламались або втратив споживчу якість та

привабливість. Підкреслимо також, що особливістю обліку ЗЗ виступає термін їх використання. Тобто, ЗЗ являються оборотними активами за умови, що термін їх відпуску у виробництво чи реалізацію має термін до 1 року чи протягом 1 операційного циклу. За варіанту, коли операційний цикл дещо перевищує 1 календарний рік, то ЗЗ все одно залишаються у статусі оборотних активів.

Як стверджує Сук Л.К. щодо термінології операційного циклу: «Це тривалість виробничого процесу від придбання сировини, матеріалів, виробництва продукту та кінцевим продажем даного продукту» [42].

Також автор підкреслює, що яскравим прикладом виробничого циклу є: «Харчові - виробництво продуктів харчування; будівництво нерухомості, інше будівництво. Такі операційні цикли можуть тривати декілька років» [42].

Срібняк В.В. у своїй праці розкриває сутність операційного циклу, зокрема: «Ситуація з товарами – у них операційний цикл завершується моментом продажу. Якщо товар не продається декілька років, то такий актив все одно залишається товаром» [40].

Сукупність нормативного забезпечення обліку ЗЗ представлений на рисунку (1.5).

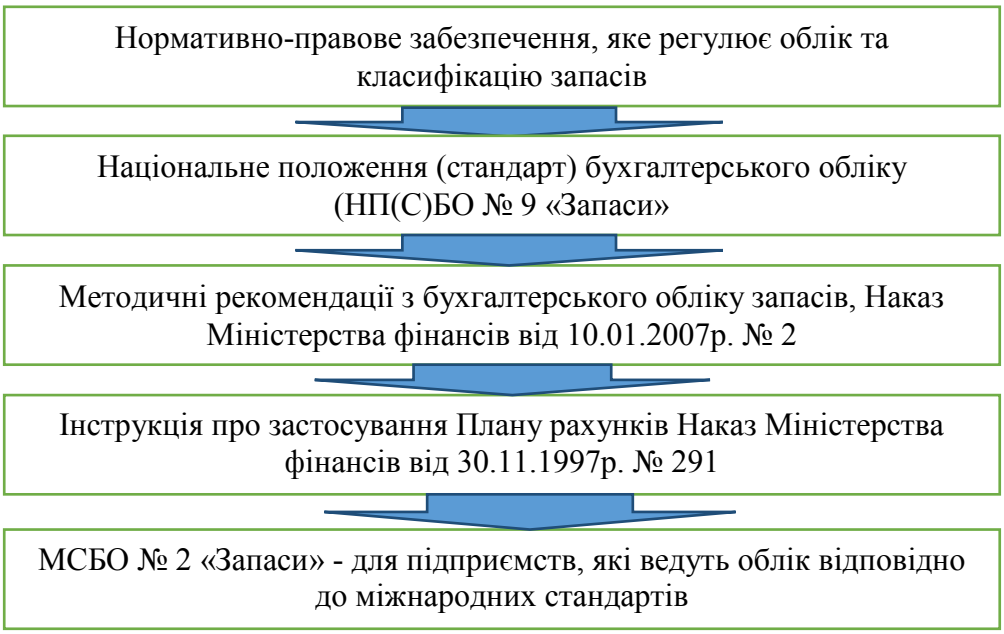

Рис. 1.5. Сукупність нормативно-правового забезпечення обліку ЗЗ

Класифікаційні особливості ЗЗ в контексті безпосереднього ведення обліку також мають свої характерні особливості. Наприклад, згрупувати весь перелік ЗЗ в такий порядок, щоб потім зручно та нормативно правильно вести їх подальший облік, який би повністю відповідав Податковому кодексу України, «МСБО № 2 Запаси», «П(С)БО № 9 Запаси», а також міжнародним стандартам складання, підготовки та подання фінансової та податкової звітності. Теоретичні засади щодо обліку ЗЗ лаконічно згруповані та представлені на рисунку 1.6.

Рис. 1.6. Згрупований концепт особливостей обліку ЗЗ відповідно до чинного нормативно-правового забезпечення

Суттєвим важелем теоретичного характеру обліку ЗЗ виступає оцінка методики надходження та вибуття (списання) ЗЗ на виробництво чи реалізацію. Матеріали сайту Головбух Експертус. Платформа бухгалтерія пишуть: «На баланс запаси зараховуються за первісною вартістю. Вона включає ціну само запасу і транспортно-заготівельні витрати» [9].

Також фахівці цієї компанії стверджують: «Запас був імпортований, то ще буде й митний платіж. Щодо ПДВ він включається до вартості запасу лише у тому випадку, коли він не відшкодовується» [9].

Також матеріали платформи свідчать: «Щодо ПДВ, то він включається до вартості запасу лише у тому випадку, коли не відшкодовується, наприклад, коли немає податкового кредиту» [9].

Характерні особливості при оцінці ЗЗ у БО представлені на схемі нижче (рис. 1.7).

Рис. 1.7. Особливості визначення оцінки запасів в процесі їх обліку

Результати дослідження представлені у даному підрозділі свідчать про широкий та розгалужений концепт ведення обліку ЗЗ, він включає сукупність нормативно-правового забезпечення, включаючи міжнародні стандарти, а також особливості бухгалтерського обліку та складання фінансової, статистичної та податкової звітності. Також слід підкреслити, що теоретичний концепту обліку запасів слугує запорукою подальшого правильного ведення практичного обліку.

1.3. Аналітичні основи та базис діагностики запасів

Сучасний концепт ведення бізнесу господарствами, при чому будь-якої форми власності, жодним чином не може обійтись без своєчасного та якісного аналізу. Підкреслимо, що саме аналіз відіграє ключову роль при прийнятті якісних та своєчасних управлінських рішень.

Рябоконь Ю.С. та Томчук О.Ф. про аналіз ЗЗ пишуть: «Одним із важливих факторів розвитку виробництва є стабільна забезпеченість підприємства матеріальним ресурсами. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси підприємства» [37].

Автори також висвітлюють: «Раціональне використання виробничих ресурсів кожного виробництва є обов'язковою умовою не тільки подальшого розвитку, а й самого існування підприємств» [37].

На базі вище представлених тверджень, пропонуємо узагальнений теоретичний алгоритм аналізу ЗЗ (рис. 1.8).

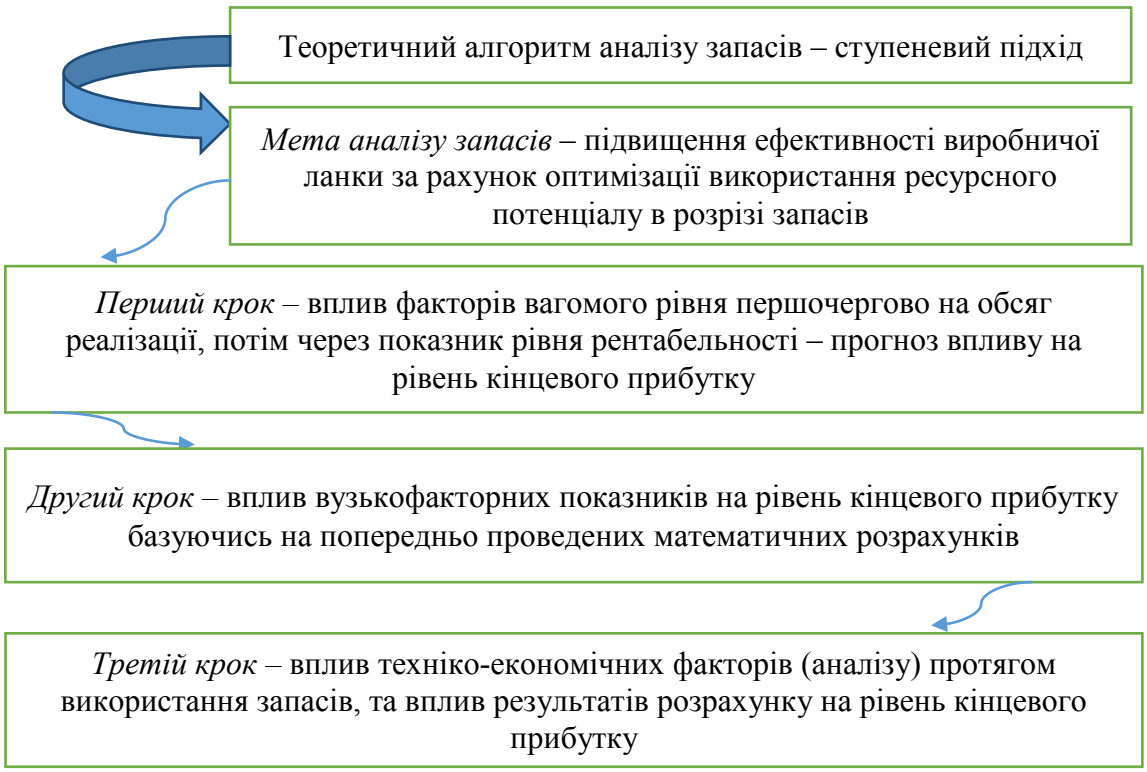

Рис. 1.8. Побудований теоретичний алгоритм аналізу запасів

Спираючись на вище наведений контекст, слід підсумувати, що теоретичні засади аналізу ЗЗ включають трирівневий підхід від загальної

сукупності чинників до більш локальної (звуженої). Вважаємо за доцільне представити згрупований концепт аналізу ЗЗ в розрізі їх надходження, використання, списання, а також впливу на кінцевий результат діяльності окремо взятого господарства. Згрупований теоретичний концепт аналізу ЗЗ представлений на рисунку 1.9.

Рис. 1.9. Розроблений теоретичний концепт дослідження рівня ефективності використання ЗЗ

Рабоконь Ю.С. та Томчук О.Ф. та підкреслюють: «Організація аналітичної роботи належить визначенню змісту і послідовності окремих її етапів, оскільки результативність аналізу господарської діяльності багато в чому залежить від правильної організації» [37].

Також автори наголошують: «Аналізуючи використання матеріальних ресурсів, потрібно перевірити правильність складання плану матеріально-технічного постачання, а пізніше його виконання за обсягом, номенклатурою, термінами» [37].

Загалом підсумуємо, що теоретичні засади аналізу виступають таким точно багатофакторним вектором, як і безпосередній облік ЗЗ. Аналіз ЗЗ слугує пусковим механізмом щодо вирішення нагальних питань стосовно операційної діяльності, а також виступає вагомим важелем при розробці стратегічних рішень на майбутнє.

Висновки до першого розділу

Термін «Запаси» носить у собі досить широкий та вагомий зміст. Він може бути розкритий в контексті запасів загалом (*далі ЗЗ*), а також виробничих запасів (*далі ВЗ*). Діяльність жодного господарюючого суб'єкта неможлива без активів для здійснення своєї діяльності. Вагомим елементом активів, як в практиці українських господарств, так і іноземних виступають саме ЗЗ. Досліджуючи літературні джерела різного роду походження можна знайти визначення поняття запасів, в т.ч. ЗЗ.

1. «Запаси» - сукупний концепт активної частини ресурсів окремо взятого господарства, який приймає безпосередню участь у здійснення фінансової та господарської діяльності, за їх допомогою фірма може отримати найбільшу кількість операційного прибутку (виручки від реалізації).

2. Враховуючи особливості ведення обліку відповідно до Національних та Міжнародних стандартів, доцільно підкреслити, що поняття ЗЗ запаси включає досить різноманітне та багатофакторне, оскільки включає підвид «Виробничі запаси», незавершене виробництво, МШП, а також поточні біологічні активи тваринництва (телята, поросята, курчата, каченята та ін.) і рослинництва (саджанці, молодий сад (до 1 року)).

3. Проводячи дослідження в розрізі обраної тематики, слід зазначити, що облік «Запасів» в т.ч. «Виробничих запасів» - це досить широка ланка, яка включає ряд передумов та особливостей. Діяльність жодного сучасного господарства неможлива без товарно-матеріальних цінностей (далі ТМЦ), які забезпечують безперервність здійснення виробничої діяльності та операційної діяльності загалом. ЗЗ являються вагомим елементом активів фірми на рівні основних засобів, грошових коштів та дебіторської заборгованості.

4. Класифікаційні особливості ЗЗ в контексті безпосереднього ведення обліку також мають свої характерні особливості. Наприклад, згрупувати весь

перелік ЗЗ в такий порядок, щоб потім зручно та нормативно правильно вести їх подальший облік, який би повністю відповідав Податковому кодексу України, «МСБО № 2 Запаси», «П(С)БО № 9 Запаси», а також міжнародним стандартам складання, підготовки та подання фінансової та податкової звітності.

5. Результати дослідження представлені у даному підрозділі свідчать про широкий та розгалужений концепт ведення обліку ЗЗ, він включає сукупність нормативно-правового забезпечення, включаючи міжнародні стандарти, а також особливості бухгалтерського обліку та складання фінансової, статистичної та податкової звітності. Також слід підкреслити, що теоретичний концепту обліку запасів слугує запорукою подальшого правильного ведення практичного обліку.

6. Сучасний концепт ведення бізнесу господарствами, при чому будь-якої форми власності, жодним чином не може обійтись без своєчасного та якісного аналізу. Підкреслимо, що саме аналіз відіграє ключову роль при прийнятті якісних та своєчасних управлінських рішень.

7. Загалом підсумуємо, що теоретичні засади аналізу виступають таким точно багатофакторним вектором, як і безпосередній облік ЗЗ. Аналіз ЗЗ слугує пусковим механізмом щодо вирішення нагальних питань стосовно операційної діяльності, а також виступає вагомим важелем при розробці стратегічних рішень на майбутнє.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ ГОСПОДАРСТВА ТА РОЗРОБКА НАПРЯМІВ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

2.1. Фінансово – економічна характеристика ТОВ «МТС ЧЕРНЕЧЧИНА» Магдалинівського району Дніпропетровської області

Кваліфікаційний проєкт виконується на основі фактичних даних товариства з обмеженою відповідальністю «МТС ЧЕРНЕЧЧИНА», яке розташоване: Україна, Дніпропетровська область, Магдалинівський район, село Чернеччина, вулиця Миру, буд. 40/1. Дане господарство позиціонує себе як сільськогосподарське, оскільки спеціалізується на вирощуванні зернових культур, таких як пшениця, рапс та соняшник. Дане товариство не являється великим, знаходиться на спрощеній системі оподаткування «4 група платників єдиного податку», а також складає фінансову звітність відповідно до П(С)БО 25 «Звіт суб'єкта малого підприємництва», тобто веде форму № 1-м «Баланс» і форму 2-м «Звіт про фінансові результати». Керівником даного господарства є Душко Ірина Миколаївна, а Головним бухгалтером Олексійчук Аліна Миколаївна.

Аналізуючи фактичні дані фінансової звітності, отриманої у господарстві, слід зазначити, що дана фірма не має широко розгалуженої діяльності про що свідчать лаконічні суми її активів і доволі невелике значення зобов'язань. Для отримання більш конкретних даних щодо фактичного стану справ у господарстві, доцільно, використовуючи показники фінансової звітності за останні 5 років, дослідити та оцінити динаміку зміни основних показників майна господарства станом на 2022 рік в порівнянні із показникам 2018 року. Для більш зручного сприйняття результатів аналізу, вважаємо за раціональне представити розрахунок вище зазначених змін у схематичному вираженні (рис. 2.1).

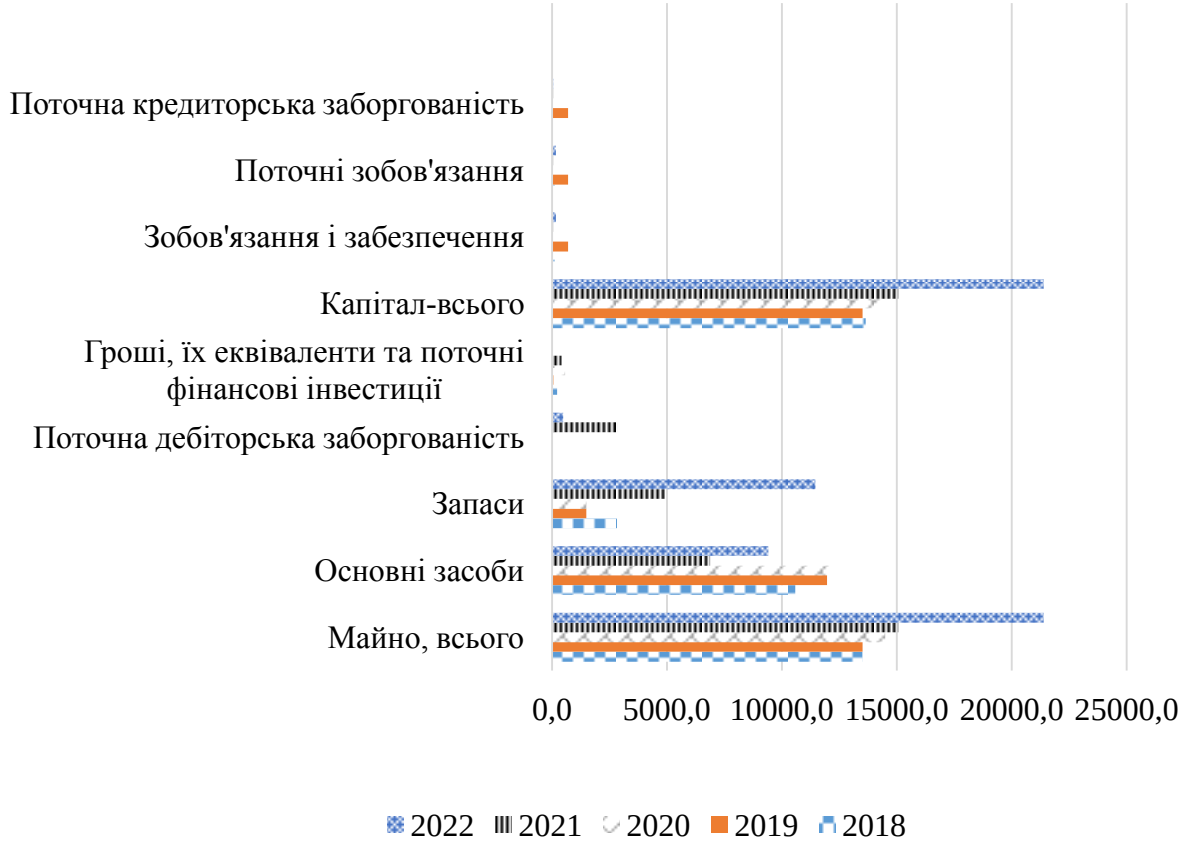

Рис. 2.1. Динаміка зміни основних показників майна господарства станом на 2022 рік в порівнянні із 2018 роком

Результати аналізу щодо обраних показників, свідчать, що у 2022 році вагома сукупність, зокрема: капітал, майно, запаси та основні засоби мають чітко виражені результати щодо їх зростання. Слід підкреслити, що головною передумовою зростання цих показників є реальне підвищення рівня ефективності діяльності господарства в контексті розширення матеріально-технічної бази, а також вкладення капітальних інвестицій щодо оптимізація необоротного фонду господарства. За рахунок даних зусиль має місце зростання рівня показника «майно всього».

Враховуючі досить суттєві рівні показників, щодо зростання рівня майнового складу господарства, вважаємо за доцільне оцінити більш детально, як вплинув рівень забезпечення основними засобами на загальний рівень прибутковості господарства. Характерні зміни в структурі основних засобів представлені на рисунку 2.2.

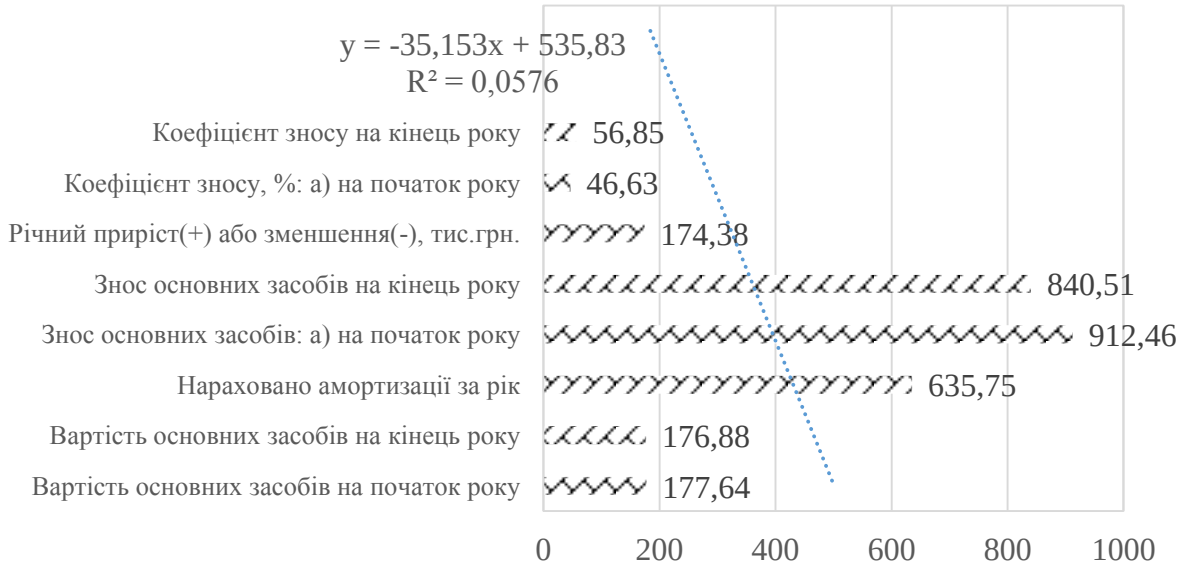

.

Рис. 2.2. Відношення змін у структурі основних засобів у 2022 році в порівнянні із 2018 роком

Результати розрахунків, схематично представлених на рисунку 2.2, враховуючи також стратегічний прогноз рівня забезпеченості господарства основними засобами на поточний та стратегічний період. Проте слід відмітити суттєве зростання рівня зносу основних засобів більш ніж в 9 разів. В той же час значне скорочення коефіцієнту зносу основних засобів майже на 45%, даний факт наявний за рахунок оновлення автопарку господарства. Також відмітимо зростання вартості основних засобів на початок і на кінець року на 76% і 77% відповідно. З огляду на сукупність, капітальних змін у господарстві, відповідно спостерігаємо значне зростання показників амортизації. Проте дані витрати, в більшості своїй вважаються передбачуваними і суттєво не впливають на зміни в структурі прибутку господарства, який являється досить стабільним, навіть, при таких складних економічних умовах, як зараз.

Наступним етапом отримання комплексної оцінки, стосовно роботи господарства, є дослідження основних показників, які безпосередньо впливають на рівень фінансового результату фірми. Для наочного сприйняття інформації, пропонуємо гістограму динаміки фін. стану у 2022 році, порівнявши із даними 2018 року (рис. 2.3).

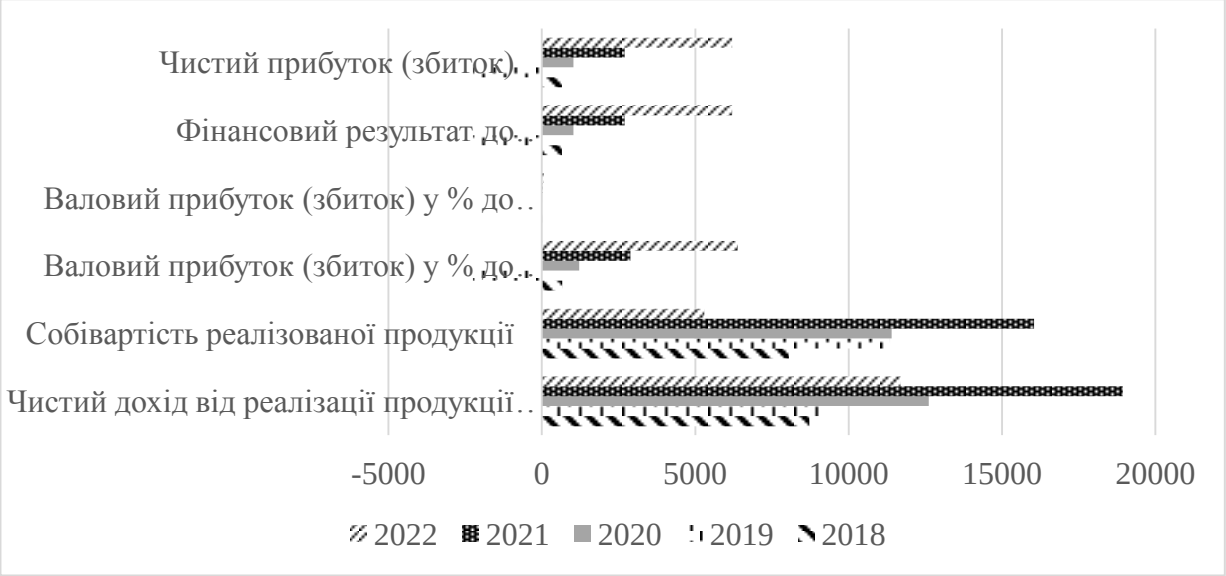

Рис. 2.3. Динаміка змін стану фінансового результату протягом досліджуваного періоду

Рисунок 2.3. свідчить про успішний результат діяльності господарства у 2021 році через показники зростання рівня чистого найбільший рівень чистого прибутку від реалізації. Проте, поряд з цим відмітимо, що саме показник кінцевого чистого прибутку найвищий саме у 2022 році. Даний факт віддзеркалює, що не зважаючи на складну ситуацію в Україні господарство залишається «на плаву». З огляду на даний факт, слід підкреслити, що ТОВ «ЧЕРНЕЧЧИНА» за рахунок своєї сільськогосподарської спеціалізації, зуміло зорієнтуватись на передових позиціях виробництва, ведучи свою діяльність згідно обраної стратегії, при цьому підвищуючи рівень кінцевого чистого прибутку.

В продовженні аналізу динаміки рівня господарювання даної фірми, вважаємо за доцільне підкреслити, що рівень ряду передових коефіцієнтів знаходяться на високому рівні. Графічне підтвердження даного тезису висвітлюють дані рисунку 2.4.

Зокрема, підкреслимо, що такий важливий показник, як коефіцієнт автономії, тобто рівень забезпеченості власними ресурсами в порівнянні із залученими – зріс на 18% у 2022 році в порівнянні із 2018 роком. Також відмітимо зростання рівня коефіцієнту фінансування на 31%, тобто

підвищився рівень забезпеченості власним капіталом на 1 гривню зобов’язань.

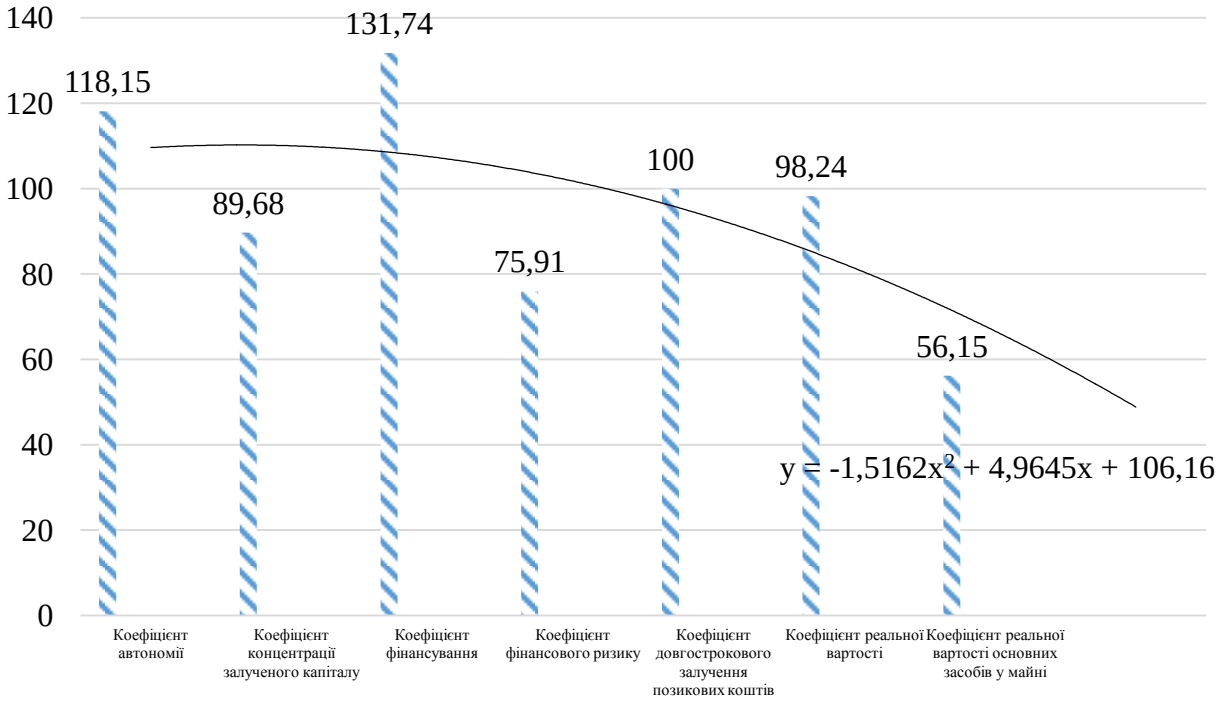

Рис. 2.4. Результативний показник зміни показників, які відображають стійкість господарства у 2022 році у % до 2018 року

Відмітимо дещо негативну тенденцію щодо зниження рівня коеф. реальної вартості, тобто скорочення рівня обігових коштів та основних засобів в загальній частині майна. З огляду на це, вважаємо, що дослідження рівня ліквідності господарства є наступним логічним кроком (рис. 2.5).

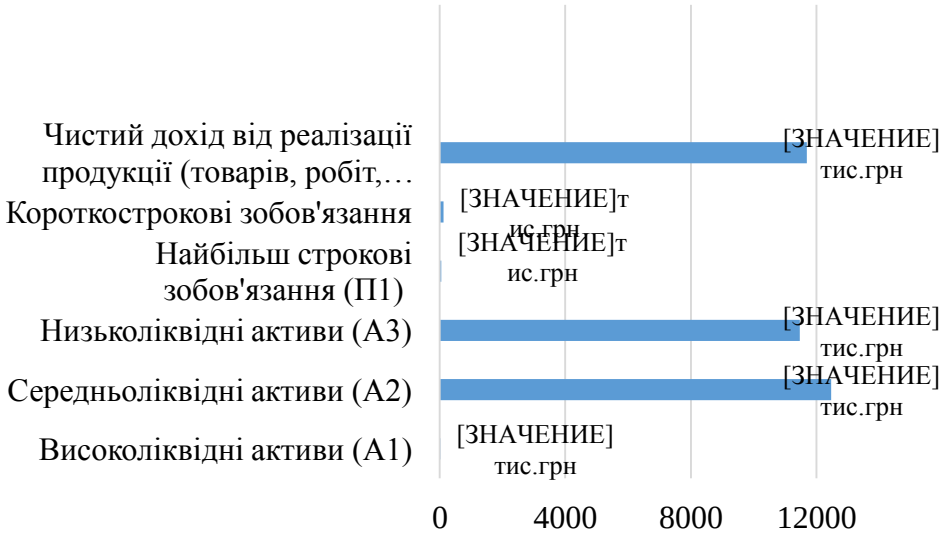

Рис. 2.5. Фактичний стан рівня ліквідності та платоспроможності активів господарства у 2022 році

Аналіз, представлений на схемі 2.5. відображає, що найбільшу питому вагу у загальній сукупності складають середньоліквідні та низьколіквідні активи. Даний факт носив б досить несприятливий вплив за підсумкову діяльність фірми, проте слід відмітити, що врешті решт, він не вплинув на скорочення чистого прибутку від реалізації, який станом на 2022 рік так само залишається на високому рівні. Дана тенденція закономірним чином спостерігається за рахунок низького рівня зобов'язань фірми, в т.ч. короткострокових. Підкреслимо що питома вага зобов'язань у сукупності вартості чистого прибутку від реалізації складає лише 4 %.

З приводу представлених тверджень, доцільно далі дослідити, які ж саме має результати по діловій активності господарство у 2022 році в порівнянні із 2018 роком. Для наглядного відображення цих показників сформована схема співвідношення показників ділової активності (рис. 2.6).

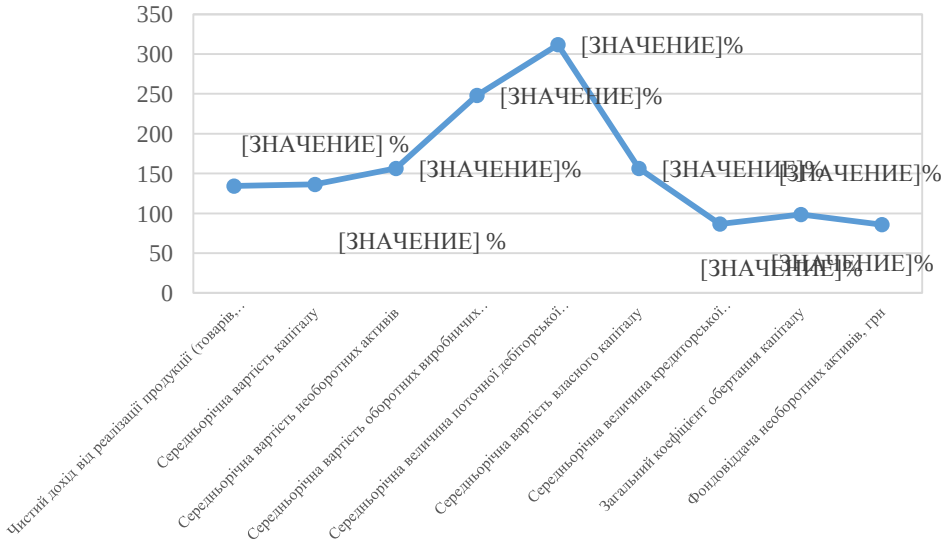

Рис. 2.6. Результати в зміні динаміці активності господарства у 2022 році

Найбільш суттєвою зміною на рисунку 2.6. є суттєве збільшення рівня поточної дебіторської заборгованості на 211% та вартість оборотних виробничих активів на 148%. Дана тенденція має місце за рахунок оптимізації операційної діяльності, тобто суттєве збільшення обігової та

оборотної діяльності. Слід підвести висновок, що господарство, не зважаючи на складність ведення бізнесу сьогодні, фірма в змозі вирощувати та реалізовувати продукція, при цьому розширивши спектр каналів збуту за оптимальної реалізаційної ціни.

З огляду, на представлений вище сукупний аналіз діяльності господарства, вважаємо, що заключним етапом має стати оцінка інтегрованого показника (рис. 2.7).

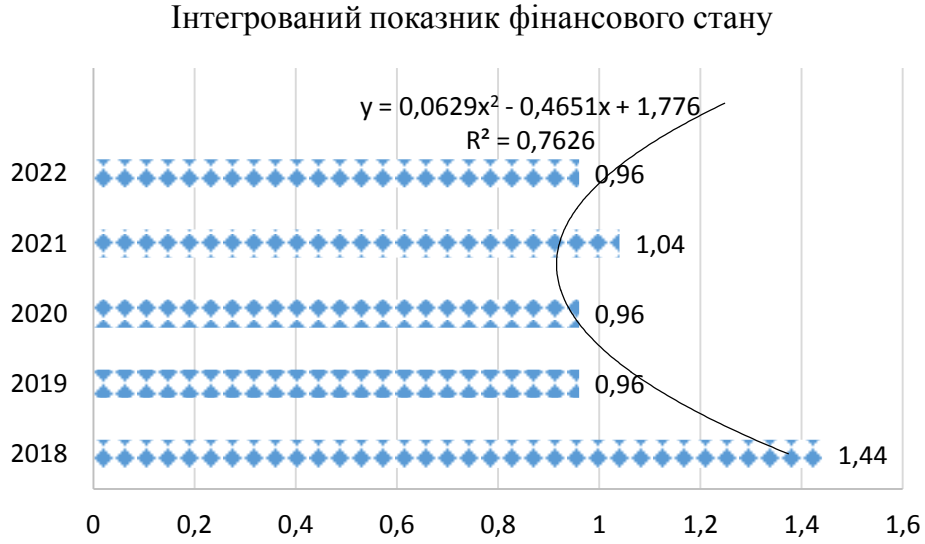

Рис. 2.7. Результат комплексного аналізу діяльності господарства в динаміці протягом останніх 5 років

Практичні дані господарства-бази дослідження при виконанні кваліфікаційного проєкту слід підсумувати в єдиний результат комплексної рейтингової оцінки, ключовим аспектом чого виступає інтегрований показник. Зазначимо, що кінцевий узагальнюючий показник діяльності господарства у 2022 році на 0,04% менший ніж у 2018 році. Проте це жодним чином не зменшує рівень прибутковості господарства, оскільки вони призвичаїлось, навіть, у таких жорстоких умовах, як сьогодні залишатись прибутковим. Отже підсумуємо, що обрана база дослідження для виконання роботи над кваліфікаційним проєктом виступає актуальним та традиційним сільськогосподарським господарством, розроблені оптимізаційні напрям для якого, можуть одночасно слугувати напрями удосконалення діяльності господарств-аналогів.

2.2. Оцінка практичних особливостей здійснення виробничої діяльності через дослідження бухгалтерської служби господарства

Товариство з обмеженою відповідальністю «МТС ЧЕРНЕЧЧИНА» Магдалинівського району Дніпропетровської області відноситься до категорії класичних сільськогосподарських підприємств, профільною діяльністю якого є вирощування олійних та зернових культур. Господарство в своєму складі в середньому налічує 10 працівників. Головну відповідальність за правильність і законність ведення виробничої діяльності, бухгалтерського обліку та складання основних видів звітності (фінансової та податкової) несе керівник фірми та Головний бухгалтер. Не зважаючи на не досить широку розгалуженість, господарство має свою управлінську ланку, яка включає основних працівників господарства, а також сезонних робітників. Для більш наглядного відображення структури господарства (управлінської та виконавчої) пропонуємо схематичне представлення управлінського персоналу та працівників господарства (рис. 2.8).

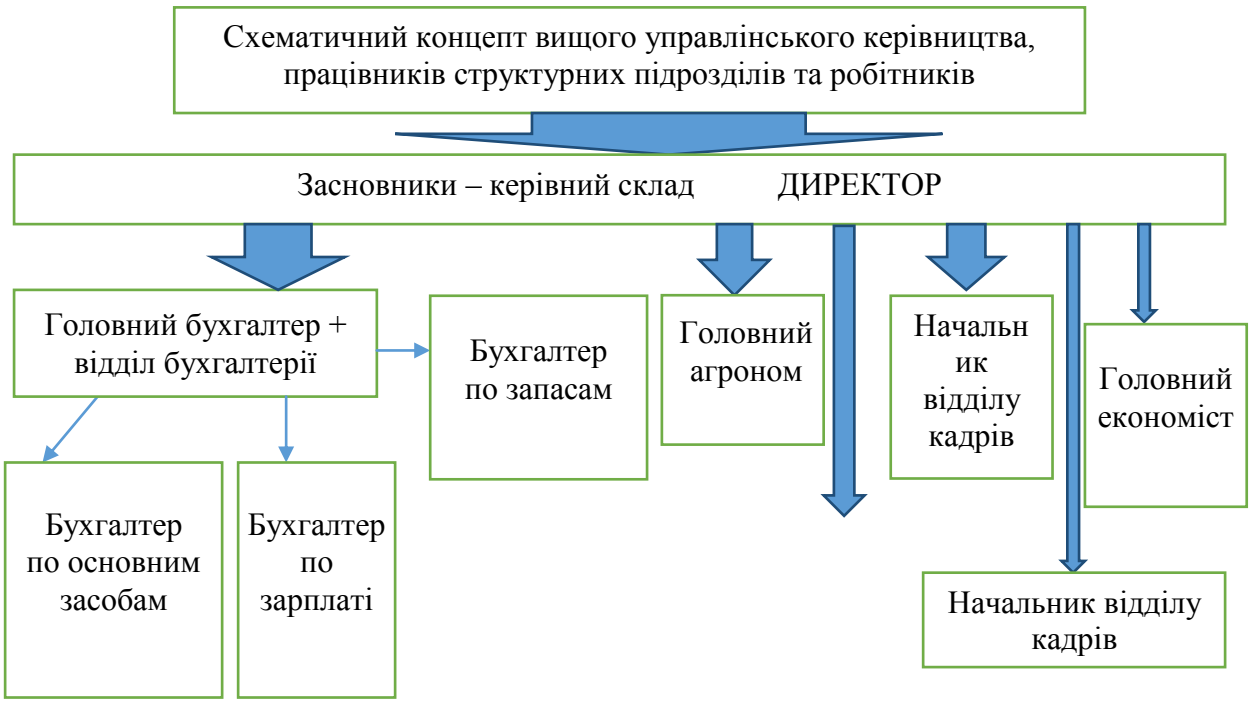

Рис. 2.8. Схематичне представлення управлінського персоналу та працівників господарства

Враховуючи специфіку діяльності господарства, треба підкреслити, що основний масив працівників, які забезпечують операційну діяльність, укомплектований повним складом. Окрім директора, вагому відповідальність згідно «Наказу про облікову політику» несе Головний бухгалтер. Також під його керівництвом виконують свої обов'язки:

- бухгалтер по оплаті праці (займається нарахуванням та виплатою заробітної плати як постійним, так і сезонним працівникам);

- бухгалтер по запасам та основним засобам (контролює облік даних активів, в розрізу придбання, використання (списання на виробництво), реалізація та списання).

Поряд із злагодженою роботою бухгалтерії, сумлінно виконують такі постійні працівники:

- Головний агроном + агроном;

- Головний економіст;

- Начальник відділу кадрів.

Поряд з основним персоналом, господарство інколи залучає сезонних робітників для виконання робіт протягом нетривалого періоду, особливо на період посівної кампанії, збирання врожаю та реалізації. Кількість штатних робітників та залучених може коливатись залежно від рівня успішності роботи господарства.

Основні обов'язки, щодо заключення договорів та контрактів із постачальникам та покупцям, а також ведення кредитної діяльності із банками виконує безпосередньо керівник господарства. При цьому допомагають йому Головний бухгалтер та Головний економіст.

В цілому операційна та стратегічна діяльність досліджуваного господарства відповідає всім сучасним нормативно-правовим засадам. Сільськогосподарська діяльність також виступає актуальною справою для

українських господарств, яка користується попитом і при грамотних управлінських рішеннях є рентабельною та прибутковою.

2.3. Фактичні особливості ведення обліку запасів господарства

Оцінюючи фактичні особливості ведення фінансового та податкового обліку, а також за результатом складання звітності – слід відмітити, що все ведеться згідно Податкового кодексу України, а також Закону України «Про бухгалтерський облік та складання звітності». Відмітимо, що господарство знаходиться на спрощеній системі оподаткування. Зокрема, являється платником 4-ї групи та платить «Фіксований сільськогосподарський податок». Господарство складає свою фінансову звітність згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 25 «Звіт суб'єкта малого підприємництва», тобто складають лише 2 форми фінансової звітності: форма № 1м «Баланс» та форма № 2м «Звіт про фінансові результати» - які мають дещо спрощену форму та неповний спектр рядків даних звітів. Втім для малого господарства структура даних звітів повністю забезпечує необхідний масив інформації, який зобов'язане висвітлювати господарство за результатам своєї діяльності.

Стосовно податкової звітності – фірма щоквартально складає форму № 4ДФ, яка висвітлює суми нарахованого та сплаченого Єдиного соціального внеску, а також утримання Податку з доході фізичних осіб та військового збору. Відповідальними за своєчасність та правильність подачі даної інформації у господарстві несе в першу чергу Головний бухгалтер, а також бухгалтер по оплаті праці робітникам.

Коректне відображення фактичних даних про діяльність господарства у звітах (квартальних, річних) супроводжується правильним веденням синтетичного, аналітичного та первинного обліку. Бо саме від правильності відображення даних первинного обліку в подальшому буде залежати правильність наданих державним органам інформації.

Первинний облік безпосередньо включає первинну документацію, які слід поділити на декілька категорій:

- ті, які складають безпосередньо при надходженні у господарство ЗЗ та їх оприбуткування;

-ті, які заводяться протягом переміщення ЗЗ при виробництві продукції, а також безпосереднього складського обліку;

- ті, які складаються при списанні ЗЗ.

Для більш конкретного відображення документації, яку складає господарство, пропонуємо схематичне представлення (рис. 2.9).

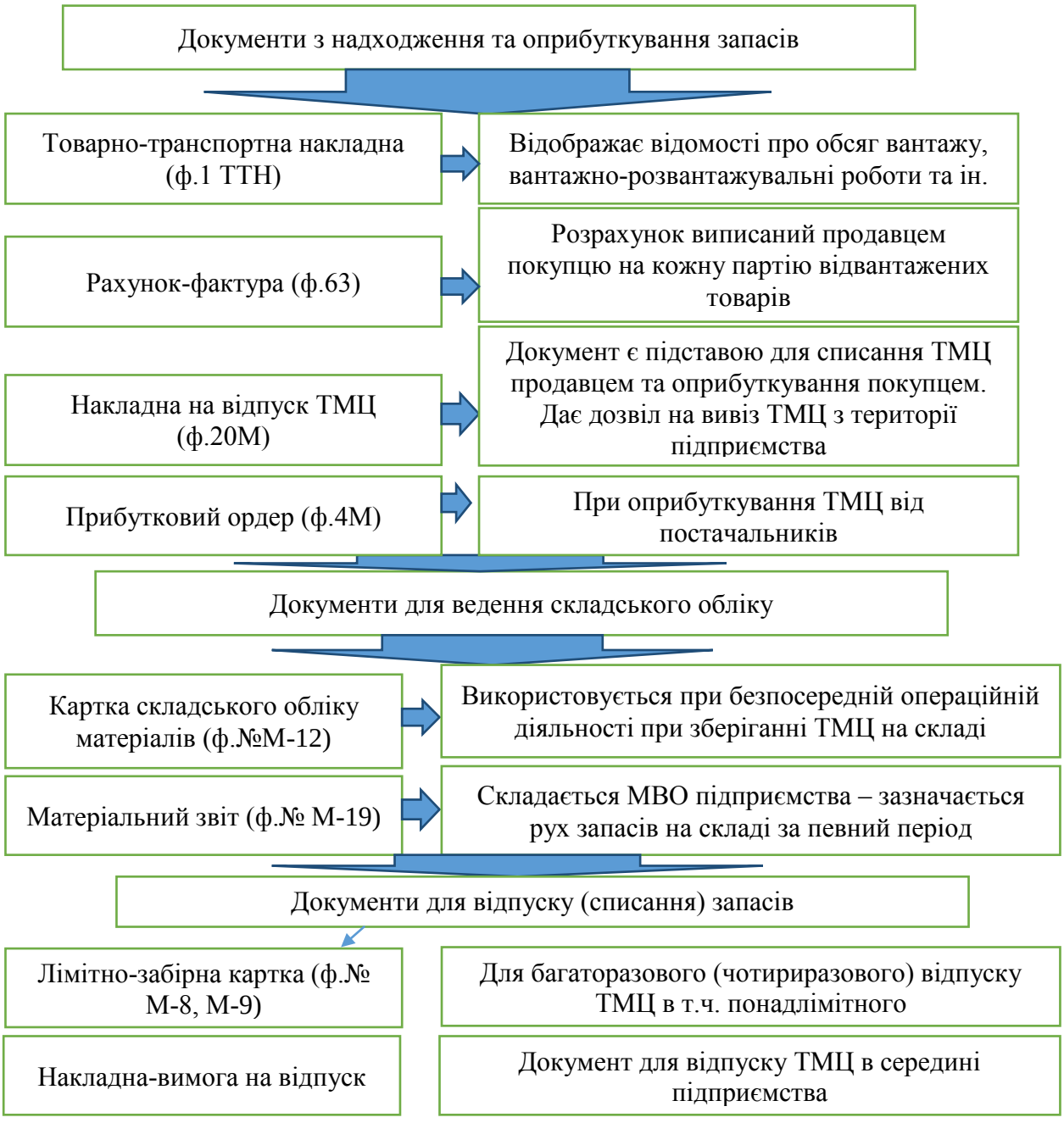

Рис. 2.9. Структура первинної документації обліку ЗЗ на досліджуваному підприємстві

Дані представлені на схемі 2.9. свідчать, що первинний облік ЗЗ у досліджуваного господарстві ведеться відповідно до прийнятих норм і вимог. Необхідна сукупність документів, що відображає наявність та рух запасів складається повним чином.

Оцінюючи синтетичний облік ЗЗ у господарстві, зазначимо, що він здійснюється при використанні класичного Плану рахунків і відображається у 2-му 20 «Запаси». Зокрема використовується рахунок 20 «Виробничі запаси» та рахунок 22 «Малоцінні швидкозношувані предмети». Аналітичний облік цих рахунків здійснюється в розрізі конкретних субрахунків (рис. 2.10).

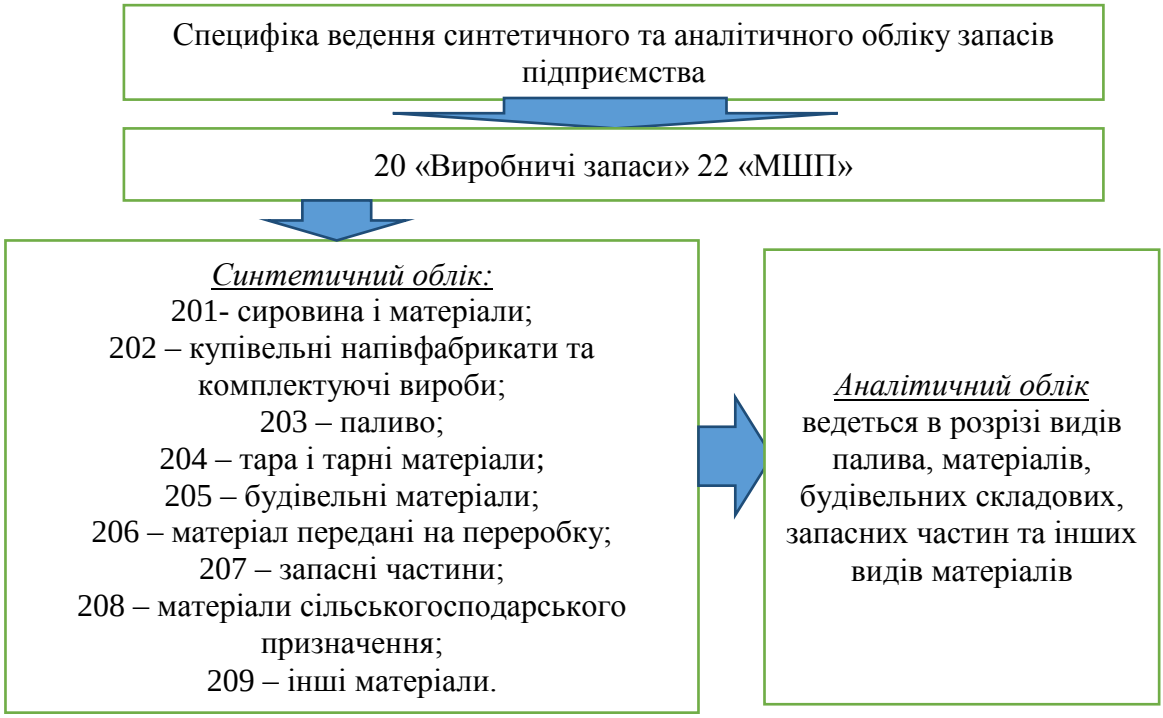

Рис. 2.10. Особливості ведення синтетичного та аналітичного обліку ЗЗ у господарстві

Оцінка специфіки фактичного ведення обліку у господарстві, включаючи складання ряд необхідної документації свідчить про адекватність даного процесу, який жодним чином не порушує українське законодавство та повним чином відображає всі необхідні явища та процеси.

Проте слід підкреслити, що оптимізація аспектів синтетичного обліку та удосконалення процедури ведення первинної документації не буде зайвою за для удосконалення сукупної облікової діяльності ЗЗ у досліджуваному господарстві. Дані етапи пропонуємо розглянути у наступному розділі.

2.4. Оптимізація основних напрямів виробничої діяльності через удосконалення обліку запасів

Враховуючи результати дослідження, представлені в попередніх підрозділах, зазначимо, що фінансовий та податковий облік ЗЗ у господарстві ведеться згідно норм чинного законодавства. Оцінка фактичної діяльності показала повне задоволення вимог господарства. Проте слід підкреслити важливу деталь – протягом виробничого процесу працівники бригади в т.ч. агроном харчуються на території господарства. Проте жодного документу стосовно списання продуктів харчування у господарстві не передбачено. Пропонуємо до впровадження розроблену внутрішньогосподарську відомість «Меню-вимога на видачу продуктів харчування» (документ 1).

Документ 1

Внутрішньогосподарська відомість

«Меню-вимога на видачу продуктів харчування у ТОВ «МТС ЧЕРНЕЧЧИНА» за __ _____ 20__рік

№ п/п	ПІБ працівника	Дата	Комплексний обід (120 грн)	Окремі страви в межах щоденного меню	Підпис
Кількість осіб господарства, які обідають _____(дата)					10
1	Дмитренко А.В.	08.02.2024р.	120	-	
2	Прілоус В.Д.	08.02.2024р.	-	85	
…					
10		Всього за 08.02.2024 р.	120	85	-

Відповідальний Зав. їдальнею

_____ _____ _____

дата підпис (ПІБ)

Вважаємо, що запропонований документ, дозволить структурувати та вести ретельний облік стосовно витратити коштів на придбання продуктів харчування для приготування обіду для співробітників. Також цей документ дозволяє вести ретельний облік коштів, що надійшли від продажу комплексних обідів чи окремих страв в межах щоденного меню та спрогнозувати кількість закупівлі необхідної кількості продуктів на найближчий період.

В межах запропонованого до впровадження розробленого документу, пропонуємо удосконалити аналітичний облік, через оптимізацію рахунку 209 «Інші матеріали». Пропонуємо на даному рахунку вести облік закуплених та списаних до приготування продуктів харчування. Схематичне представлення удосконаленої аналітик міститься на рисунку 2.11.

Рис. 2.11. Удосконалений аналітичний алгоритм обліку продуктових запасів господарства в розрізі їх закупівлі та списання до приготування

Вважаємо, що впровадження додаткових аспектів стосовно гармонійного ведення обліку процесу закупівлі продуктів харчування та списання їх для подальшого приготування дозволить вести облік понесених витрат та вигід протягом харчування працівників основного виробництва. Оптимізація облікового процесу в розрізі впровадження додаткової внутрішньої відомості та додаткової аналітики до 20 рахунку «Виробничі запаси» дає можливість спрогнозувати точну суму понесених витрат на закупівлю продуктів харчування, а також підрахувати суму вигід від реалізації готових комплексних обідів. В ідеалі даний обліковий концепт має повною мірою покривати витрати на закупівлю харчів, оплату праці кухарів, а також покривати комунальні витрати.

Основна перевага налагодженого комплексного харчування на місці роботи – дозволяє скоротити час та витрати на те, щоб їздити до найближчого закладу громадського харчування. Також щоденне приготування стане запорукою свіжості страв та здорового харчування в цілому.

Висновки до другого розділу:

Кваліфікаційний проєкт виконується на основі фактичних даних товариства з обмеженою відповідальністю «МТС ЧЕРНЕЧЧИНА», яке розташоване: Україна, Дніпропетровська область, Магдалинівський район, село Чернеччина, вулиця Миру, буд. 40/1. Дане господарство позиціонує себе як сільськогосподарське, оскільки спеціалізується на вирощуванні зернових культур, таких як пшениця, рапс та соняшник. Дане товариство не являється великим, знаходиться на спрощеній системі оподаткування «4 група платників єдиного податку», а також складає фінансову звітність відповідно

до П(С)БО 25 «Звіт суб'єкта малого підприємництва», тобто веде форму № 1-м «Баланс» і форму 2-м «Звіт про фінансові результати». Керівником даного господарства є Душко Ірина Миколаївна, а Головним бухгалтером Олексійчук Аліна Миколаївна.

1. Результати аналізу фінансових показників, свідчать, що у 2022 році вагома сукупність, зокрема: капітал, майно, запаси та основні засоби мають чітко виражені результати щодо їх зростання. Слід підкреслити, що головною передумовою зростання цих показників є реальне підвищення рівня ефективності діяльності господарства в контексті розширення матеріально-технічної бази, а також вкладення капітальних інвестицій щодо оптимізація необоротного фонду господарства. За рахунок даних зусиль має місце зростання рівня показника «майно всього».

2. Проведений аналіз також свідчить про успішний результат діяльності господарства у 2021 році через показники зростання рівня чистого найбільший рівень чистого прибутку від реалізації. Проте, поряд з цим відмітимо, що саме показник кінцевого чистого прибутку найвищий саме у 2022 році. Даний факт віддзеркалює, що не зважаючи на складну ситуацію в Україні господарство залишається «на плаву». З огляду на даний факт, слід підкреслити, що ТОВ «ЧЕРНЕЧЧИНА» за рахунок своєї сільськогосподарської спеціалізації, зуміло зорієнтуватись на передових позиціях виробництва, ведучи свою діяльність згідно обраної стратегії, при цьому підвищуючи рівень кінцевого чистого прибутку.

3. Практичні дані господарства-бази дослідження при виконанні кваліфікаційного проєкту слід підсумувати в єдиний результат комплексної рейтингової оцінки, ключовим аспектом чого виступає інтегрований показник. Зазначимо, що кінцевий узагальнюючий показник діяльності господарства у 2022 році на 0,04% менший ніж у 2018 році. Проте це жодним чином не зменшує рівень прибутковості господарства, оскільки вони призвичаїлось, навіть, у таких жорстоких умовах, як сьогодні залишатись прибутковим. Отже підсумуємо, що обрана база дослідження для виконання

роботи над кваліфікаційним проєктом виступає актуальним та традиційним сільськогосподарським господарством, розроблені оптимізаційні напрям для якого, можуть одночасно слугувати напрями удосконалення діяльності господарств-аналогів.

4. Оцінюючи фактичні особливості ведення фінансового та податкового обліку, а також за результатом складання звітності – слід відмітити, що все ведеться згідно Податкового кодексу України, а також Закону України «Про бухгалтерський облік та складання звітності». Відмітимо, що господарство знаходиться на спрощеній системі оподаткування. Зокрема, являється платником 4-ї групи та платить «Фіксований сільськогосподарський податок». Господарство складає свою фінансову звітність згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 25 «Звіт суб'єкта малого підприємництва», тобто складають лише 2 форми фінансової звітності: форма № 1м «Баланс» та форма № 2м «Звіт про фінансові результати» - які мають дещо спрощену форму та неповний спектр рядків даних звітів.

5. Стосовно податкової звітності – фірма щоквартально складає форму № 4ДФ, яка висвітлює суми нарахованого та сплаченого Єдиного соціального внеску, а також утримання Податку з доході фізичних осіб та військового збору. Відповідальними за своєчасність та правильність подачі даної інформації у господарстві несе в першу чергу Головний бухгалтер, а також бухгалтер по оплаті праці робітникам.

6. Оцінка специфіки фактичного ведення обліку у господарстві, включаючи складання ряд необхідної документації свідчить про адекватність даного процесу, який жодним чином не порушує українське законодавство та повним чином відображає всі необхідні явища та процеси.

7. Оцінка фактичної діяльності показала повне задоволення вимог господарства. Проте слід підкреслити важливу деталь – протягом виробничого процесу працівники бригади в т.ч. агроном харчуються на території господарства. Проте жодного документу стосовно списання

продуктів харчування у господарстві не передбачено. Пропонуємо до впровадження розроблену внутрішньогосподарську відомість «Меню-вимога на видачу продуктів харчування» (документ 1).

8. В межах запропонованого до впровадження розробленого документу, пропонуємо удосконалити аналітичний облік, через оптимізацію рахунку 209 «Інші матеріали». Пропонуємо на даному рахунку вести облік закуплених та списаних до приготування продуктів харчування.

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ НАЯВНОСТІ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗАПАСІВ ГОСПОДАРСТВА

3.1. Аналітична діагностика наявності та використання запасів на підприємстві

Періодична аналітична діагностики виробничої діяльності дозволяє своєчасно виявити прогалини щодо здійснення фінансово-господарської діяльності та розробити ряд рекомендаційних напрямів, як їх усунути та попередити повторення у майбутньому.

В середньому для забезпечення комплексної діяльності досліджуваного господарства необхідність у запасах становить 30-35%. Розмір даного відсотку залежить від якості їх використання. Можуть також бути дефіцитні часи, коли рівень прибутковості падає і рівень забезпеченості виробничими запасами на складі недостатній.

Пропонуємо провести тематичний аналіз діяльності господарства в розрізі рівня забезпеченості його запасами:

$$Зм\% = \frac{(Вд + Н)}{Пп.} * 100\% \qquad (3.1);$$

де, Зм% – відсоток забезпечення запасами;

Вд – внутрішні джерела покриття потреб у запасах;

Н – надходження від постачальників;

Пп. –планова потреба у запасах.

Зм% - = (4586+6887,2)/ 15000 *100% = 76,5%

Відсоток забезпеченості запасами у господарстві складає 76,5%. Даний показник перебуває в межах норми.

Також пропонуємо проаналізувати рівень забезпеченості господарства ЗЗ в днях:

$$Зmin = Но / Дп; \qquad (3.2);$$

де, З min – забезпеченість підприємства запасами в днях

Но – запас того чи іншого виду матеріалу;

Дп – добова потреба в цьому матеріал.

З min добрив у господарстві – 58850/8200 = 7,17 на 7 днів.

В середньому рівень забезпеченості господарства виробничими запасами складає 1 тиждень.

Наступним етапом аналізу є оцінка рівня виробництва готової продукції в розрізі найбільш і найменш прибуткових (рис. 3.1)

Рис. 3.1. Розрахована модель АВС аналізу для визначення господарством обсягу вирощування певного виду культур

Аналіз обсягів вирощування певного виду культур, а також кількості пестицидів, добрив і хімікатів, які становлять вагому частину ЗЗ господарства свідчить про необхідність розробки конкретних моделей за для підвищення економічного ефекту від їх використання.

3.2. Моделювання стратегічних рішень, щодо оптимізації господарської діяльності та поліпшення роботи ділянки обліку в розрізі запасів

Процедура моделювання стратегічних рішень при визначенні раціонального рівня використання ЗЗ включає в себе розробку та розрахунок конкретних напрямів у вигляді конкретних алгоритмів та математичних моделей. Першим етапам щодо стратегічного моделювання пропонуємо до впровадження модель теоретичного концепту оптимізації обліку ЗЗ через сучасні електронні додатки (рис. 3.2).

Рис. 3.2. Запропонований концепт підвищення рівня ефективності використання запасів через застосування електронного додатку

Зазначимо, що представлені у концепті ключові пакети прогнозованих результатів, які дозволять підвищити рівень ефективності використання запасів, через повну автоматизація виробничих запасів за допомогою

електронного додатку. Пропонуємо використання інформаційних панелей «Дашбортів» - вони забезпечують створення, одержання та аналіз даних в реальному часі. Після чого з'являється можливість отримання «розумних звітів» - звіти, які дадуть керівництву зрозуміти сучасні тенденції в конкретному сегменті діяльності «Облік запасів» та контролювати подальші події, які відбуватимуться з ними.

Вважаємо, що моделювання стратегічних рішень без виконання конкретних розрахунків не є можливим. Тому пропонуємо для підрахунку ефективності функціонування господарства, розрахувати для нього рівень фінансової ефективності через використання моделі А.В. Матвійчука (рис. 3.3).

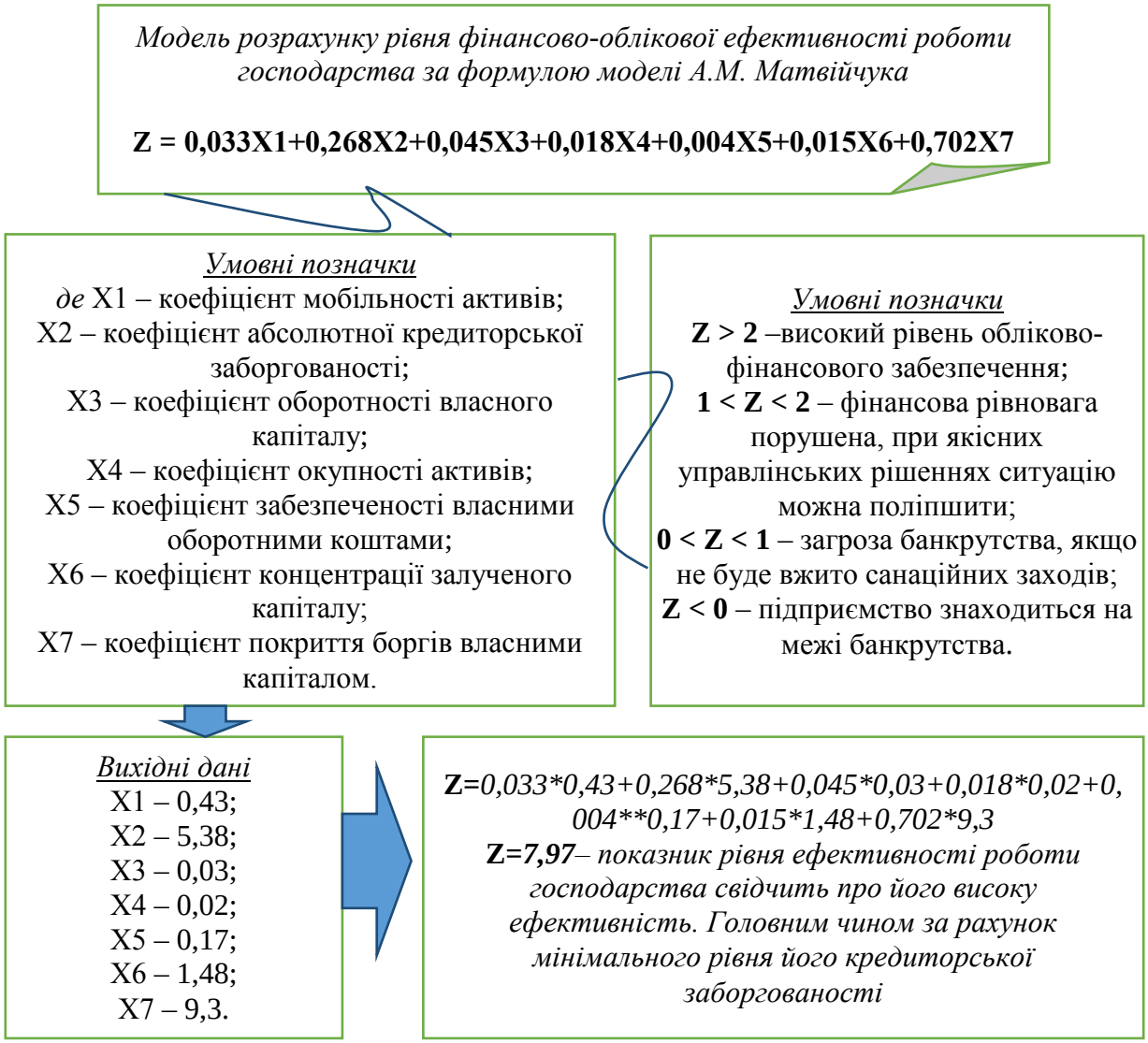

Рис. 3.3. Розрахована математична модель рівня ефективності функціонування фінансово-облікового стану господарства

З огляду на отримані результати після проведення математичного розрахунку рівня ефективності функціонування облікового та фінансового концепту діяльності господарства, слід зробити висновок про його високу ефективність. Зокрема, високий показник прибутковості господарства має місце за рахунок низького рівня довгострокового та поточного рівнів заборгованості. Дана тенденція зберігається за рахунок якісного управлінського підходу до ведення діяльності.

Математична модель А.М. Матвійчука враховує сукупний набір факторів і фактичних даних господарства, зокрема рівень активів, оборотності фактичного рівня капіталу відсоток власного капіталу, які розраховуються у відношенні до поточного та довгострокового рівня зобов’язання господарства.

Вважаємо, що періодичне використання у практичній діяльності господарства даної математична моделі дозволить йому своєчасно реагувати на найменші зміни сукупної діяльності, оскільки модель у своєму змісті містить ряд співвідношень між активами і зобов’язанням. Тому, навіть, при найменшому відхиленні одного із коефіцієнтів, керівництво фірми може своєчасно відреагувати на дані коливання та прийняти якісні управлінські рішення.

Загалом робота над кваліфікаційним проєктом в розрізі дослідження ТОВ «МТС ЧЕРНЕЧЧИНА» показали, що господарство, не зважаючи на складність здійснення операційної діяльності, в змозі залишатись економічно ефективним та прибутковим.

Висновки до третього розділу:

Періодична аналітична діагностики виробничої діяльності дозволяє своєчасно виявити прогалини щодо здійснення фінансово-господарської

діяльності та розробити ряд рекомендаційних напрямів, як їх усунути та попередити повторення у майбутньому.

1. Аналіз обсягів вирощування певного виду культур, а також кількості пестицидів, добрив і хімікатів, які становлять вагому частину ЗЗ господарства свідчить про необхідність розробки конкретних моделей за для підвищення економічного ефекту від їх використання.

2. Процедура моделювання стратегічних рішень при визначенні раціонального рівня використання ЗЗ включає в себе розробку та розрахунок конкретних напрямів у вигляді конкретних алгоритмів та математичних моделей. Першим етапам щодо стратегічного моделювання пропонуємо до впровадження модель теоретичного концепту оптимізації обліку ЗЗ через сучасні електронні додатки.

3. Зазначимо, що представлені у концепті ключові пакети прогнозованих результатів, які дозволять підвищити рівень ефективності використання запасів, через повну автоматизація виробничих запасів за допомогою електронного додатку. Пропонуємо використання інформаційних панелей «Дашбортів» - вони забезпечують створення, одержання та аналіз даних в реальному часі. Після чого з’являється можливість отримання «розумних звітів» - звіти, які дадуть керівництву зрозуміти сучасні тенденції в конкретному сегменті діяльності «Облік запасів» та контролювати подальші події, які відбуватимуться з ними.

4. Вважаємо, що моделювання стратегічних рішень без виконання конкретних розрахунків не є можливим. Тому пропонуємо для підрахунку ефективності функціонування господарства, розрахувати для нього рівень фінансової ефективності через використання моделі А.В. Матвійчука. З огляду на отримані результати після проведення математичного розрахунку рівня ефективності функціонування облікового та фінансового концепту діяльності господарства, слід зробити висновок про його високу ефективність.

ВИСНОВКИ

Термін «Запаси» носить у собі досить широкий та вагомий зміст. Він може бути розкритий в контексті запасів загалом (*далі ЗЗ*), а також виробничих запасів (*далі ВЗ*). Діяльність жодного господарюючого суб'єкта неможлива без активів для здійснення своєї діяльності. Вагомим елементом активів, як в практиці українських господарств, так і іноземних виступають саме ЗЗ. Досліджуючи літературні джерела різного роду походження можна знайти визначення поняття запасів, в т.ч. ЗЗ.

1. «Запаси» - сукупний концепт активної частини ресурсів окремо взятого господарства, який приймає безпосередню участь у здійснення фінансової та господарської діяльності, за їх допомогою фірма може отримати найбільшу кількість операційного прибутку (виручки від реалізації).

2. Враховуючи особливості ведення обліку відповідно до Національних та Міжнародних стандартів, доцільно підкреслити, що поняття ЗЗ запаси включає досить різноманітне та багатофакторне, оскільки включає підвид «Виробничі запаси», незавершене виробництво, МШП, а також поточні біологічні активи тваринництва (телята, поросята, курчата, каченята та ін.) і рослинництва (саджанці, молодий сад (до 1 року)).

3. Проводячи дослідження в розрізі обраної тематики, слід зазначити, що облік «Запасів» в т.ч. «Виробничих запасів» - це досить широка ланка, яка включає ряд передумов та особливостей. Діяльність жодного сучасного господарства неможлива без товарно-матеріальних цінностей (далі ТМЦ), які забезпечують безперервність здійснення виробничої діяльності та операційної діяльності загалом. ЗЗ являються вагомим елементом активів фірми на рівні основних засобів, грошових коштів та дебіторської заборгованості.

4. Класифікаційні особливості ЗЗ в контексті безпосереднього ведення обліку також мають свої характерні особливості. Наприклад, згрупувати весь

перелік ЗЗ в такий порядок, щоб потім зручно та нормативно правильно вести їх подальший облік, який би повністю відповідав Податковому кодексу України, «МСБО № 2 Запаси», «П(С)БО № 9 Запаси», а також міжнародним стандартам складання, підготовки та подання фінансової та податкової звітності.

5. Результати дослідження представлені у даному підрозділі свідчать про широкий та розгалужений концепт ведення обліку ЗЗ, він включає сукупність нормативно-правового забезпечення, включаючи міжнародні стандарти, а також особливості бухгалтерського обліку та складання фінансової, статистичної та податкової звітності. Також слід підкреслити, що теоретичний концепту обліку запасів слугує запорукою подальшого правильного ведення практичного обліку.

6. Сучасний концепт ведення бізнесу господарствами, при чому будь-якої форми власності, жодним чином не може обійтись без своєчасного та якісного аналізу. Підкреслимо, що саме аналіз відіграє ключову роль при прийнятті якісних та своєчасних управлінських рішень.

7. Загалом підсумуємо, що теоретичні засади аналізу виступають таким точно багатофакторним вектором, як і безпосередній облік ЗЗ. Аналіз ЗЗ слугує пусковим механізмом щодо вирішення нагальних питань стосовно операційної діяльності, а також виступає вагомим важелем при розробці стратегічних рішень на майбутнє.

8. Кваліфікаційний проєкт виконується на основі фактичних даних товариства з обмеженою відповідальністю «МТС ЧЕРНЕЧЧИНА», яке розташоване: Україна, Дніпропетровська область, Магдалинівський район, село Чернеччина, вулиця Миру, буд. 40/1. Дане господарство позиціонує себе як сільськогосподарське, оскільки спеціалізується на вирощуванні зернових культур, таких як пшениця, рапс та соняшник. Дане товариство не являється великим, знаходиться на спрощеній системі оподаткування «4 група платників єдиного податку», а також складає фінансову звітність відповідно до П(С)БО 25 «Звіт суб’єкта малого підприємництва», тобто веде форму № 1-

м «Баланс» і форму 2-м «Звіт про фінансові результати». Керівником даного господарства є Душко Ірина Миколаївна, а Головним бухгалтером Олексійчук Аліна Миколаївна.

9. Результати аналізу фінансових показників, свідчать, що у 2022 році вагома сукупність, зокрема: капітал, майно, запаси та основні засоби мають чітко виражені результати щодо їх зростання. Слід підкреслити, що головною передумовою зростання цих показників є реальне підвищення рівня ефективності діяльності господарства в контексті розширення матеріально-технічної бази, а також вкладення капітальних інвестицій щодо оптимізація необоротного фонду господарства. За рахунок даних зусиль має місце зростання рівня показника «майно всього».

10. Практичні дані господарства-бази дослідження при виконанні кваліфікаційного проєкту слід підсумувати в єдиний результат комплексної рейтингової оцінки, ключовим аспектом чого виступає інтегрований показник. Зазначимо, що кінцевий узагальнюючий показник діяльності господарства у 2022 році на 0,04% менший ніж у 2018 році. Проте це жодним чином не зменшує рівень прибутковості господарства, оскільки вони призвичаїлось, навіть, у таких жорстоких умовах, як сьогодні залишатись прибутковим. Отже підсумуємо, що обрана база дослідження для виконання роботи над кваліфікаційним проєктом виступає актуальним та традиційним сільськогосподарським господарством, розроблені оптимізаційні напрям для якого, можуть одночасно слугувати напрями удосконалення діяльності господарств-аналогів.

11. Оцінюючи фактичні особливості ведення фінансового та податкового обліку, а також за результатом складання звітності – слід відмітити, що все ведеться згідно Податкового кодексу України, а також Закону України «Про бухгалтерський облік та складання звітності». Відмітимо, що господарство знаходиться на спрощеній системі оподаткування. Зокрема, являється платником 4-ї групи та платить «Фіксований сільськогосподарський податок». Господарство складає свою

фінансову звітність згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 25 «Звіт суб'єкта малого підприємництва», тобто складають лише 2 форми фінансової звітності: форма № 1м «Баланс» та форма № 2м «Звіт про фінансові результати» - які мають дещо спрощену форму та неповний спектр рядків даних звітів.

12. Оцінка специфіки фактичного ведення обліку у господарстві, включаючи складання ряд необхідної документації свідчить про адекватність даного процесу, який жодним чином не порушує українське законодавство та повним чином відображає всі необхідні явища та процеси.

13. Оцінка фактичної діяльності показала повне задоволення вимог господарства. Проте слід підкреслити важливу деталь – протягом виробничого процесу працівники бригади в т.ч. агроном харчуються на території господарства. Проте жодного документу стосовно списання продуктів харчування у господарстві не передбачено. Пропонуємо до впровадження розроблену внутрішньогосподарську відомість «Меню-вимога на видачу продуктів харчування» (документ 1).

14. В межах запропонованого до впровадження розробленого документу, пропонуємо удосконалити аналітичний облік, через оптимізацію рахунку 209 «Інші матеріали». Пропонуємо на даному рахунку вести облік закуплених та списаних до приготування продуктів харчування.

15. Аналіз обсягів вирощування певного виду культур, а також кількості пестицидів, добрив і хімікатів, які становлять вагому частину ЗЗ господарства свідчить про необхідність розробки конкретних моделей за для підвищення економічного ефекту від їх використання.

16. Процедура моделювання стратегічних рішень при визначенні раціонального рівня використання ЗЗ включає в себе розробку та розрахунок конкретних напрямів у вигляді конкретних алгоритмів та математичних моделей. Першим етапам щодо стратегічного моделювання пропонуємо до впровадження модель теоретичного концепту оптимізації обліку ЗЗ через сучасні електронні додатки.

17. Зазначимо, що представлені у концепті ключові пакети прогнозованих результатів, які дозволять підвищити рівень ефективності використання запасів, через повну автоматизація виробничих запасів за допомогою електронного додатку. Пропонуємо використання інформаційних панелей «Дашбортів» - вони забезпечують створення, одержання та аналіз даних в реальному часі. Після чого з’являється можливість отримання «розумних звітів» - звіти, які дадуть керівництву зрозуміти сучасні тенденції в конкретному сегменті діяльності «Облік запасів» та контролювати подальші події, які відбуватимуться з ними.

18. Вважаємо, що моделювання стратегічних рішень без виконання конкретних розрахунків не є можливим. Тому пропонуємо для підрахунку ефективності функціонування господарства, розрахувати для нього рівень фінансової ефективності через використання моделі А.В. Матвійчука. З огляду на отримані результати після проведення математичного розрахунку рівня ефективності функціонування облікового та фінансового концепту діяльності господарства, слід зробити висновок про його високу ефективність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Skurinevska L. Основні аспекти управління запасами та логістики в процесах управління оборонними ресурсами та оборонного менеджменту. Social Development and Security, 2023, 13.5: 230-243.

2. Бержанір І.А. Проблеми та напрями вдосконалення обліку виробничих запасів. Економічний простір. — 2016. — № 107. — С. 161—168.

3. Бондаренко О. М., Тітаренко А. Д. Економічна сутність та класифікація запасів: обліковий та управлінський аспекти. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 2. С. 63–67.

4. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів; під заг. ред. Ф.Ф.Бутинця. - 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2009. - 912 с.

5. Василішин, С. І.; Ярова, В. В. Методичні аспекти бухгалтерського обліку виробничих запасів аграрних підприємств. Глобальні та національні проблеми економіки, 2018, 21: 650-656.

6. Гадзевич О.І. Шпатиковська, Т.А. Обліково-аналітичне забезпечення виробничих запасів на сільськогосподарських підприємствах. Економіка і суспільство. – 2016. – №6. – С. 344–348.

7. Герасим П., Лобода Н., Герасим М. Облікова концептуалізація виробничих запасів: зарубіжний досвід та вітчизняні перспективи [Електронний ресурс].

8. Голов Н.М. Проблемні питання обліку виробничих запасів на підприємствах та шляхи їх вдосконалення. Рекомендовано до друку вченою радою Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту (протокол № 3 від 8 грудня 2023 р.), 2023, 198.

9. Головбух Експертус. Платформа бухгалтерія. Інтернет ресурс надання консалтингових послуг щодо ведення обліку та складання звітності. https://buhplatforma.com.ua/article/7704-zapasi-ta-h-klasifkatsya

10. Гончаренко О.С. (2019).Інноваційні підходи до управління запасами в оборонному комплексі. Дніпро. Дніпровський національний університет. С. 180.

11. Гончарук С., Бойко О. Сучасний стан та напрямки вдосконалення обліку виробничих запасів за національними і міжнародними стандартами. Молодий вчений, 2023, 7 (119): 74-78.

12. Гудзенко Н.М. Виробничі запаси як об'єкт обліку та їх класифікація. Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців. — Вінниця, ВНАУ. — 2016. — С. 28—31.

13. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2016. 424 с.

14. Гужавіна І.В. Особливості обліку запасів на торговельних підприємствах. Ефективна економіка. 2020. № 12.

15. Добрянська М.В. Аналіз запасів виробничих підприємств і вироблення пропозицій щодо їх ефективного використання в ринкових умовах. Науковий вісник НЛТУ України. – Випуск 22 (7) – 2012. – С.175-180.

16. Довга Т. А. Проблеми оцінки виробничих запасів господарюючими суб'єктами в умовах інфляції. Інвестиції: практика та досвід. Випуск № 8. 2015рік.

17. Дрожжин, М.Д. Управління процесом стратегічного планування на підприємстві з метою забезпечення сталого розвитку. Київ 2024. Master's Thesis. КПІ ім. Ігоря Сікорського.

18. Завора О.М. Теоретико-методичні та практичні аспекти обліково-контрольного процесу наявності та руху виробничих запасів будівельного підприємства. 2023.

19. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 №996XIV [Електронний ресурс] / Офіційний вебсайт Верховної Ради України. — Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/99614.

20. Замула, І.В.; Шавурська О.В. Теоретичні передумови розвитку бухгалтерського обліку в гірничодобувних підприємствах під впливом концепції сталого розвитку. Економіка, управління та адміністрування, 2023, 1 (103): 88-98.

21. Зінченко, О.В.; Сайко, К. І. Облік виробничих запасів у відповідності до стандартів. In: Міжнародне науково-технічне співробітництво: механізми та стратегії. Львівська економічна фундація, 2017 рік.

22. Зоря, О.П., Максименко, І.Я.; Добренька, Я.О. Особливості обліково-аналітичного відображення виробничих запасів за національними та міжнародними стандартами в системі управління підприємством. Економіка та держава, 2016, 8: 116-118.

23. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 / Міністерство фінансів України.

24. Коваль Н.І. Сутність виробничих запасів як економічної категорії: обліковий та управлінські аспекти. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. — 2017. — № 7. — С. 93—105.

25. Ковбаса Віола. Діджитал платформи для ведення обліку та аналізу виробничих запасів. Та опубліковані у колективній монографії «Обліково-фінансове забезпечення в управлінні економічною стійкістю підприємства: сучасні тенденції і перспективи розвитку» за загальною редакцією в.о. завідувача кафедрою обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, к.е.н., доцента Ольги Губарик, к.е.н., д.е.н. професора Світлани Халатур. Розділ 4.1. С. 377-386. Стандарт, Дніпро 2023р. 464 с.

26. Ковбаса Віола. Перспективи ведення обліку виробничих запасів в умовах вітчизняного ринку. Матеріали тез доповідей VII Всеукраїнської

науково-практичної інтернет-конференції «Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств», Дніпро 11-12 травня 2023 року.

27. Кравець М. О., Олініченко І. В. Сучасні проблеми та напрямки вдосконалення обліку виробничих запасів на підприємстві [Електронний ресурс].

28. Кривич, Н.В. Маренич Т.Г. Порівняння обліку запасів в Україні та США. Посвідчення УкрІНТЕІ № 55 від 21.01. 2021 р., 2021, 379.

29. Кузьома В.В. Теоретичні аспекти удосконалення організації обліку виробничих запасів. Економічний аналіз. 2015 рік. Том 19. № 3. С. 12-15.

30. Курінна С.А. Облік і аналіз запасів на сільськогосподарських підприємствах. Кваліфікаційна робота 2023.

31. Петренко О.О. Оптимізація управління запасами в умовах військово-економічної нестабільності. Львів. Львівська політехніка. С. 150. 2015 рік.

32. Пилявець, І.М. Нормативно-правова база обліку виробничих запасів на аграрних підприємствах України. Вісник Київського інституту бізнесу та технологій, 2016 рік. Випуск 2: 25-26.

33. Подолянчук О.А. Виробничі запаси: економічна сутність та облік. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. — 2018. — № 5. — С. 88—101.

34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20жовтня 1999 р. № 246.

35. Положення про інвентаризацію активів та зобов’язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. № 879 / Міністерство фінансів України.

36. Порядок визначення розміру збитку від розкрадань, нестач, псування матеріальних цінностей : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 р. № 116 / Кабінет Міністрів України.

37. Рябоконь Ю., Томчук Е. Аналіз ефективності використання запасів на підприємстві. Фінанси, облік, банки. Випуск № 1 (24). 2019 рік. С.76-86.

38. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2013. 688 с.

39. Скрипник М.І., Галатенко А.М. Сучасний підхід до організації обліку запасів на підприємстві. Електронний журнал «Ефективна економіка». Випуск 11, 2015 рік.

40. Срібняк В.В. Облік і контроль оборотних активів підприємства. Автореферат 2023.

41. Стасишен М. С., Лисенко А.М. Методологія та організація обліку, аналізу та аудиту використання виробничих матеріальних запасів. Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія: Економіка і управління. 2014 рік – Випуск 28.

42. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік. Навчальний посібник 2-е видання, перероблений і доповнений. К: Знання, 2012. 647с.

43. Тітенко Ю.А. Облік і аудит в управлінні витратами підприємства (за матеріалами Кіровоградського районного споживчого товариства). 2024.

44. Трофіменко П. Диференціація профільного розподілу CO2 ґрунтового повітря та оцінка стійкості системи «ґрунт–атмосфера» до абіотичних впливів. International Science Journal of Engineering & Agriculture, 2024, 3.1: 61-74.

45. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах [Текст] : підручник / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін./ за ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 5-ге видання., перероб. і допов. – К.: Алерта, 2009. – 1056 с.

46. Хмелюк, А.В. Черненко П.В. Організація обліку, контролю та аналізу виробничих запасів. Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету, 2023, 1 (6): 135-143.

47. Шарманська, В.М.; Новицький, П. В. Облік виробничих запасів за П (С) БО та МСБО: порівняльна характеристика. Молодий вчений, 2018, 1 (1): 553-555.

48. Шендргоренко М.Т. Виробничі запаси: нормативно-правове регулювання обліку та пропозиції з підвищення ефективності внутрішнього аудиту. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Випуск 3. 2020 рік. С. 182-187.

49. Шмиголь Н.М., Антонюк А.А., Нестеренко А.А. Роль і місце аналізу виробничих запасів у системі управління ресурсним потенціалом підприємства. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2015. № 5.

50. Шпак Ю.Н. Ільницький В.В. Андрухів І.Т. Порівняльна характеристика Lean-та Agile-методології управління ланцюгами поставок в умовах невизначеності Науковий погляд: економіка та управління, № 3 (83) / 2023. С. 61-71.